sreda 18. januarja 2023

P9_TA(2023)0011

Človekove pravice in demokracija v svetu ter politika Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 18. januarja 2023 o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022 (2022/2049(INI))

(2023/C 214/06)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

— ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,

— ob upoštevanju členov 2, 3, 8, 21 in 23 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

— ob upoštevanju členov 17 in 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, zlasti načel 2, 3, 11 in 17,

— ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic ter drugih pogodb in dokumentov OZN o človekovih pravicah,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida iz leta 1948 ter resolucije 43/29 o preprečevanju genocida, ki jo je Svet OZN za človekove pravice sprejel 22. junija 2020,

— ob upoštevanju Mednarodne konvencije OZN proti jemanju talcev z dne 17. decembra 1979,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,

— ob upoštevanju Deklaracije o odpravi vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere in prepričanja, ki jo je generalna skupščina OZN razglasila z resolucijo 36/55 z dne 25. novembra 1981,

— ob upoštevanju Konvencije OZN proti mučenju in drugemu okrutnemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju z dne 10. decembra 1984,

— ob upoštevanju Deklaracije OZN o pravicah pripadnikov narodnih ali etničnih, verskih in jezikovnih manjšin z dne 18. decembra 1992,

— ob upoštevanju deklaracije OZN o zagovornikih človekovih pravic, ki je bila soglasno sprejeta 9. decembra 1998,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 in njenih dveh izbirnih protokolov, sprejetih 25. maja 2000,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov z dne 13. decembra 2006, ki je v EU začela veljati 21. januarja 2011 v skladu s Sklepom Sveta št. 2010/48/ES z dne 26. novembra 2009 o sklenitvi Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov s strani Evropske skupnosti [1],

— ob upoštevanju Mednarodne konvencije o zaščiti vseh oseb pred prisilnim izginotjem, ki jo je generalna skupščina OZN sprejela 20. decembra 2006,

[1] UL L 23, 27.1.2010, str. 35.

sreda 18. januarja 2023

— ob upoštevanju Deklaracije OZN o pravicah domorodnih ljudstev, sprejete 13. septembra 2007, in konvencije Mednarodne organizacije dela št. 169 o domorodnih ljudstvih in plemenih iz leta 1989,

— ob upoštevanju pogodbe OZN o trgovini z orožjem, zlasti njenega člena 7 o izvozu in oceni izvoza, ter kodeksa ravnanja EU glede izvoza orožja,

— ob upoštevanju Pekinške deklaracije z dne 15. septembra 1995,

— ob upoštevanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je bila sprejeta 25. septembra 2015, ter zlasti ciljev št. 1, 4, 5, 8, 10 in 16,

— ob upoštevanju globalnega dogovora o varnih, urejenih in zakonitih migracijah z dne 19. decembra 2018 in globalnega dogovora o beguncih iz leta 2018,

— ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN z dne 24. marca 2022 o humanitarnih posledicah agresije proti Ukrajini,

— ob upoštevanju ocene Urada visokega komisarja OZN za človekove pravice z dne 31. avgusta 2022 o pomislekih, kar zadeva človekove pravice v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang v Ljudski republiki Kitajski,

— ob upoštevanju izjave predsednika neodvisne mednarodne preiskovalne komisije OZN za Ukrajino na 51. zasedanju Sveta za človekove pravice z dne 23. septembra 2022,

— ob upoštevanju akcijskega programa mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju iz leta 1994 ter rezultatov preglednih konferenc,

— ob upoštevanju konvencij Sveta Evrope, in sicer Konvencije o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine (CETS št. 164), sprejete 4. aprila 1997, in njenih protokolov, Konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (CETS št. 197), sprejete 16. maja 2005, in Konvencije o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (CETS št. 201), sprejete 25. oktobra 2007,

— ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija) z dne 11. maja 2011, ki je niso ratificirale vse države članice,

— ob upoštevanju Protokola Sveta Evrope št. 6 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki zadeva odpravo smrtne kazni,

— ob upoštevanju resolucije, ki jo je 16. marca 2022 sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope, o prenehanju članstva Ruske federacije v Svetu Evrope,

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o Ukrajini z dne 30. in 31. maja 2022,

— ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/1998 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic ([2]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ([3]),

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 12. julija 2021 o prednostnih nalogah EU v okviru OZN med 76. zasedanjem generalne skupščine OZN, september 2021–september 2022,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 24. januarja 2022 o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice v letu 2022,

([2]) UL L 410 I, 7.12.2020, str. 1.
([3]) UL L 209, 14.6.2021, str. 1.

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. julija 2022 o prednostnih nalogah EU v okviru OZN med 77. zasedanjem generalne skupščine OZN, september 2022–september 2023,

— ob upoštevanju skupnega sporočila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in Komisije z dne 25. marca 2020 z naslovom Akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 (JOIN(2020)0005) in sklepov Sveta o tej temi z dne 18. novembra 2020,

— ob upoštevanju skupnega sporočila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in Komisije z dne 25. novembra 2020 z naslovom Akcijski načrt EU za enakost spolov III (GAP III) – Ambiciozna agenda za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU (JOIN(2020)0017),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. marca 2021 o strategiji EU o otrokovih pravicah (COM(2021)0142),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101),

— ob upoštevanju smernic EU o zagovornikih človekovih pravic, ki jih je Svet sprejel 14. junija 2004,

— ob upoštevanju smernic EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava ([4]), ki so bile posodobljene v letu 2009,

— ob upoštevanju smernic EU o smrtni kazni, ki jih je Svet posodobil 12. aprila 2013,

— ob upoštevanju smernic EU za spodbujanje in varstvo svobode veroizpovedi ali prepričanja, ki jih je Svet sprejel 24. junija 2013,

— ob upoštevanju smernic za spodbujanje in varstvo vseh človekovih pravic oseb LGBTI (lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev), ki jih je Svet sprejel 24. junija 2013,

— ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede svobode izražanja na spletu in drugje, ki jih je Svet sprejel 12. maja 2014,

— ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah za nediskriminacijo v zunanjem delovanju, ki jih je Svet sprejel 18. marca 2019,

— ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede varne pitne vode in sanitarnih storitev, ki jih je Svet sprejel 17. junija 2019,

— ob upoštevanju spremenjenih smernic za politiko EU do tretjih držav glede mučenja in drugih krutih, nečloveških ali ponižujočih kazni ali ravnanja, sprejetih 16. septembra 2019,

— ob upoštevanju spremenjenih smernic o dialogih o človekovih pravicah s partnerskimi državami/tretjimi državami, kot jih je 22. februarja 2021 odobril Svet,

— ob upoštevanju evropske ocene izvajanja smernic EU o zagovornikih človekovih pravic z dne 24. avgusta 2022, ki jo je pripravila služba Evropskega parlamenta za raziskave,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. septembra 2012 z naslovom Korenine demokracije in trajnostnega razvoja: sodelovanje Evrope s civilno družbo na področju zunanjih odnosov (COM(2012)0492),

([4]) UL C 303, 15.12.2009, str. 12.

— ob upoštevanju predloga Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),

— ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije (COM(2022)0453),

— ob upoštevanju poročila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z naslovom Letno poročilo o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za leto 2021,

— ob upoštevanju strateške pobude varuhinje človekovih pravic z dne 7. julija 2021 o tem, kako Komisija zagotavlja spoštovanje človekovih pravic v okviru mednarodnih trgovinskih sporazumov,

— ob upoštevanju nagrade Saharova za svobodo misli, ki jo je leta 2021 prejel Aleksej Navalni, vodilni ruski politik, odvetnik in protikorupcijski aktivist, ki je od januarja 2021 pridržan v Rusiji,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. julija 2018 o kršitvi pravic domorodnih ljudstev v svetu, vključno s prilaščanjem zemljišč ([5]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2019 o smernicah EU in mandatu posebnega odposlanca EU za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja zunaj EU ([6]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. oktobra 2020 o enakosti spolov v zunanji in varnostni politiki EU ([7]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. marca 2021 s priporočili Komisiji o primerni skrbnosti in odgovornosti podjetij ([8]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o varstvu človekovih pravic in zunanji migracijski politiki EU ([9]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o učinkih podnebnih sprememb na človekove pravice in vlogi okoljevarstvenikov pri tem vprašanju ([10]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. julija 2021 o globalnem režimu sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega) ([11]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU ([12]),

— ob upoštevanju svojega priporočila z dne 17. februarja 2022 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko glede korupcije in človekovih pravic ([13]),

---

([5]) UL C 118, 8.4.2020, str. 15.
([6]) UL C 411, 27.11.2020, str. 30.
([7]) UL C 404, 6.10.2021, str. 202.
([8]) UL C 474, 24.11.2021, str. 11.
([9]) UL C 15, 12.1.2022, str. 70.
([10]) UL C 15, 12.1.2022, str. 111.
([11]) UL C 99, 1.3.2022, str. 152.
([12]) UL C 117, 11.3.2022, str. 88.
([13]) UL C 342, 6.9.2022, str. 295.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. februarja 2022 o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo za leto 2021 ([14]), in svojih resolucij o predhodnih letnih poročilih,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. aprila 2022 o zaščiti otrok in mladih, ki zaradi vojne v Ukrajini bežijo v EU ([15]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. maja 2022 o preganjanju manjšin zaradi njihovega prepričanja ali veroizpovedi ([16]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. maja 2022 z naslovom Oblikovanje strategije EU za spodbujanje izobraževanja otrok po svetu: blažitev posledic pandemije covida-19 ([17]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. maja 2022 o posledicah vojne v Ukrajini za ženske ([18]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2022 o boju proti nekaznovanju vojnih hudodelstev v Ukrajini ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o stanju človekovih pravic v Xinjiangu in tamkajšnjih policijskih kartotekah ([20]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o novem trgovinskem instrumentu za prepoved proizvodov, ki so rezultat prisilnega dela ([21]),

— ob upoštevanju svojih resolucij z dne 9. junija 2022 z naslovom Grožnje za pravico do splava po svetu: morebitna ukinitev pravice do splava v ZDA s strani vrhovnega sodišča ([22]) in z dne 7. julija 2022 z naslovom Odločitev vrhovnega sodišča ZDA o odpravi pravice do splava v Združenih državah in potreba po zaščiti pravice do splava in zdravja žensk, tudi v EU ([23]),

— ob upoštevanju svojih resolucij, sprejetih od leta 2019, zlasti v letih 2021 in 2022, o kršitvah človekovih pravic, demokracije in pravne države (znanih kot nujne resolucije), sprejetih v skladu s členom 144 Poslovnika,

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za pravice žensk in enakost spolov,

— ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0298/2022),

A. ker Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države ter spoštovanja človekovih pravic, kot je določeno v členu 2 PEU; ker bi morala Unijo pri njenem delovanju na mednarodni ravni voditi načela, ki so bila podlaga njenega nastanka, razvoja in širitve in ki jih želi s svojim delovanjem tudi spodbujati v svetu, kot je določeno v členu 21 PEU;

B. ker je treba človekove pravice in človekovo dostojanstvo, da bi se jih učinkovito varovalo in zagovarjalo, umestiti v središče vseh zunanjih politik EU, vključno s politikami na področju razvoja, trgovine, varnosti in obrambe, migracij, sosedstva in širitve;

([14]) UL C 342, 6.9.2022, str. 191.
([15]) UL C 434, 15.11.2022, str. 50.
([16]) UL C 465, 6.12.2022, str. 33.
([17]) UL C 465, 6.12.2022, str. 44.
([18]) UL C 465, 6.12.2022, str. 155.
([19]) UL C 479, 16.12.2022, str. 68.
([20]) UL C 493, 27.12.2022, str. 96.
([21]) UL C 493, 27.12.2022, str. 132.
([22]) UL C 493, 27.12.2022, str. 120.
([23]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0302.

C. ker je usklajenost notranjih in zunanjih politik EU nepogrešljiv del verodostojne in učinkovite politike EU na področju človekovih pravic;

D. ker je Unija trdno prepričana v multilateralizem, svetovni red, ki temelji na pravilih in spoštovanju mednarodnega prava in demokratičnih postopkov, ter niz univerzalnih vrednot, načel in norm, vključno s tistimi iz ustanovne listine OZN, ki usmerjajo države članice OZN in njihove medsebojne odnose, in jih v celoti podpira;

E. ker je enakost spolov temeljna vrednota EU; ker sta pravici do enakega obravnavanja in nediskriminacije temeljni pravici, zapisani v Pogodbah in Listini, ter bi ju bilo treba v celoti spoštovati; ker je v skladu s členom 3 Listine pravica do osebne celovitosti bistvenega pomena; ker bi zato morali načelo enakosti spolov in presečni pristop izvajati in ju vključiti kot horizontalno načelo pri vseh dejavnostih in politikah EU;

F. ker porast avtoritarizma, neliberalizma, populizma in kršitev človekovih pravic po svetu ogroža svetovni red, ki temelji na pravilih, ter vrednote in načela, na katerih temelji Unija; ker po indeksu demokracije za leto 2021 trenutno manj kot polovica svetovnega prebivalstva (45,7 %) živi v neki vrsti demokracije, več kot 37 % prebivalstva pa v avtoritarnih režimih;

G. ker je terorizem še vedno ena največjih groženj mednarodnemu miru in varnosti ter očitna kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

H. ker je pandemija covida-19 povzročila nazadovanje na področju varstva človekovih pravic po svetu, kar je posledica instrumentov in politik, ki se uporabljajo pod pretvezo upočasnitve širjenja virusa in so bili v številnih primerih povezani z izgubo državnih demokratičnih načel v številnih državah;

I. ker so okoljske izredne razmere, vključno s tistimi, ki so posledica podnebnih sprememb in krčenja gozdov, vzrok za kršitve človekovih pravic in ne prizadenejo le ljudi v njihovi neposredni bližini, temveč vse človeštvo; ker se je v zadnjih letih povečalo število umorov, napadov in drugih oblik nasilja zoper ljudi, ki zagovarjajo človekove pravice, okolje in dostop narodov do njihovih zemljišč in naravnih virov; ker sta spreminjanje podnebja in degradacija okolja nujna in medsebojno povezana izziva, ki sta podlaga za trajnostni razvoj in tudi uveljavljanje človekovih pravic na svetovni ravni;

J. ker lahko energetska kriza skupaj s proizvodno krizo, s katero se sooča Evropa, poveča revščino in ranljivost v Evropi, kar bi lahko škodljivo vplivalo na človekove pravice;

K. ker kršitve pravic do svobode misli, vesti in veroizpovedi, vključno s pravico do verovanja ali neverovanja, izražanja teističnih, agnostičnih ali ateističnih stališč, spreminjanja ali opustitve vere ter javnega izražanja svoje vere, povzročajo zatiranje, konflikte in vojne po svetu;

Splošni trendi in svetovni izzivi za demokracijo in človekove pravice

1. ponovno potrjuje univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic ter neodtujljivo dostojanstvo vsakega človeka; v zvezi s tem poudarja, da je trdno zavezan reševanju izzivov na področju človekovih pravic v EU in po vsem svetu, ter ponovno poudarja dolžnost EU in njenih držav članic, da si prizadevajo za vodilno vlogo v svetu pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic, temeljnih svoboščin in demokracije v skladu s temeljnimi vrednotami Unije;

2. vztraja, da mora biti varstvo človekovih pravic, temeljnih svoboščin in dostojanstva vsakega človeka temelj zunanje politike Unije; odločno spodbuja Unijo, naj si v ta namen prizadeva za trajno in ambiciozno zavezo, da bo varstvo človekovih pravic na poenostavljen način postalo osrednji del vseh politik EU in da se bo okrepila skladnost med notranjimi in zunanjimi politikami EU na tem področju;

3. opozarja, da bi bilo treba akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 uporabiti kot načrt prednostnih nalog EU na področju človekovih pravic, zato bi moral biti v središču vseh zunanjepolitičnih dejavnosti EU; poudarja, kako pomembno je, da države članice prevzamejo odgovornost za akcijski načrt EU in javno poročajo o svojih ukrepih v okviru akcijskega načrta; spodbuja nacionalne in regionalne parlamente, nacionalne institucije za človekove pravice in organizacije civilne družbe, naj sodelujejo z organi na ravni držav članic v zvezi s prispevki k izvajanju zunanje politike EU na področju človekovih pravic; poziva, naj bo Parlament vključen v prihodnji pregled in posodobitev vseh smernic EU o človekovih pravicah s strani Sveta ter naj se zagotovi večja preglednost pri njihovem izvajanju;

4. izraža globoko zaskrbljenost zaradi resnih groženj človekovim pravicam in demokraciji po vsem svetu in ugotavlja, da se število demokracij še naprej zmanjšuje, število avtoritarnih režimov pa povečuje, ter da so se razmere na področju človekovih pravic za skoraj 75 % svetovnega prebivalstva v njihovih državah v preteklem letu poslabšale; z zaskrbljenostjo opozarja na hude kršitve človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava v vse več krajih po svetu ter na razširjeno nekaznovanje teh kršitev;

5. obžaluje, da nekateri avtoritarni voditelji poleg slabega upravljanja pandemije in svetovnih virov povečujejo svojo represijo politične opozicije, nasprotovanja, zagovornikov človekovih pravic, organizacij civilne družbe, vključno s tistimi, ki jih vodijo skupnosti, ter mnenjskimi in verskimi organizacijami, in neodvisnih medijev ter podžigajo in poglabljajo obstoječe notranje in mednarodne konflikte ter sprožajo nove, ki imajo uničujoče posledice za človekove pravice, čeprav bi se bilo treba po vsem svetu solidarno osredotočiti na grožnje, ki jih predstavljajo podnebne spremembe, in odpravljanje negativnih učinkov pandemije covida-19; obžaluje številne primere, ko so avtoritarni voditelji zlorabili učinke pandemije, da bi upravičili zaostrovanje svojih represivnih politik;

6. poudarja, kako pomembno je, da EU in njene države članice pri reševanju svetovnih izzivov na področju človekovih pravic in demokracije dosledno delujejo skupaj, zlasti v večstranskih forumih, ter da ohranijo doslednost svojih notranjih in zunanjih politik; meni, da vztrajanje pri soglasju za nekatere zunanje politične odločitve EU, tudi sankcije za kršitelje človekovih pravic, ovira nujno odločno ukrepanje zaradi spremenljivih geopolitičnih okoliščin in bi bilo treba zato o njem ponovno razmisliti;

7. poziva EU in njene države članice, naj okrepijo svoja prizadevanja po vsem svetu, da bi podprle demokracijo in človekove pravice; v zvezi s tem poziva EU in njene države članice, naj same in v sodelovanju s podobno mislečimi mednarodnimi partnerji preprečijo nesprejemljive poskuse oslabitve demokratičnih institucij in splošnih človekovih pravic ter zmanjšanja prostora in vloge civilne družbe; ponovno poudarja pomen multilateralizma kot instrumenta za doseganje tega cilja; poudarja, da je treba vprašanja demokracije in človekovih pravic postaviti v središče diplomatskih odnosov EU z vsemi sogovorniki, zlasti z državami, ki veljajo za naše strateške partnerice; poudarja tudi, kako velikega pomena je vprašanja človekovih pravic postaviti v središče parlamentarnih dejavnosti EU, tudi z nadgradnjo pododbora za človekove pravice v samostojen odbor; ugotavlja, da se je 26. avgusta 2022 začel izvajati pilotni projekt za ustanovitev evropske diplomatske akademije;

8. ponovno izjavlja, da mora biti EU v skladu s svojimi ambicioznimi zavezami in svojo retoriko zunanje politike na področju človekovih pravic postaviti zgled, da se prepreči spodkopavanje njene verodostojnosti pri nasprotovanju svetovnemu demokratičnemu nazadovanju; poziva institucije in organe EU, vključno z Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), naj zagotovijo, da bodo EU in države članice v skupni zunanji in varnostni politiki EU dosledno izvajale svoje obveznosti na področju človekovih pravic; glede tega jih spodbuja, naj uporabijo vsa diplomatska orodja, tako zasebno kot javno, ter dvostranske in večstranske forume za opozarjanje na vprašanja človekovih pravic s partnerskimi državami; ponovno poziva EU, naj bo posebej pozorna, da se ocenijo in preprečijo kršitve, povezane z njenimi politikami, projekti in financiranjem, tudi s strani Evropske investicijske banke in Evropske banke za obnovo in razvoj, v tretjih državah, ter vzpostavi mehanizem za pritožbe, namenjen posameznikom ali skupinam, katerih pravice bi bile lahko kršene pri delovanju EU v teh državah;

Vojna agresija proti Ukrajini

9. najostreje obsoja nezakonito, neupravičeno in neizzvano rusko agresijo proti Ukrajini ter sodelovanje Belorusije, ki Rusiji s svojega ozemlja omogoča smrtonosne napade na Ukrajino; v zvezi s tem izraža globoko žalost zaradi človeškega trpljenja in obsoja hude kršitve človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, ki so jih v Ukrajini povzročile ruske oborožene sile in njihovi zavezniki;

10. pozdravlja skupna prizadevanja EU, njenih držav članic in civilne družbe pri odzivu na vojno; poleg tega pozdravlja solidarnost z Ukrajino, ki so jo številne države pokazale v svojih stališčih na zasedanjih in glasovanjih generalne skupščine OZN o nezakoniti vojni v Ukrajini; ponovno poudarja, da je treba okrepiti diplomatska prizadevanja EU do držav, ki so se vzdržale ali glasovale proti resoluciji o agresiji proti Ukrajini, ki jo je generalna skupščina OZN sprejela 2. marca 2022, in naslednjim resolucijam o tej zadevi, da bi pojasnili resnost ruske agresije in potrebo po soglasnem odzivu mednarodne skupnosti na to očitno kršitev mednarodnega prava; poziva EU in njene države članice, naj ukrajinskemu ljudstvu zagotovijo podporo, ki jo potrebuje za obrambo svoje svobode, demokracije, človekovih pravic in mednarodnega prava; pozdravlja sankcije brez primere, ki so bile doslej uvedene zaradi vojne, ter poziva k njihovemu usklajenemu izvajanju; prav tako poziva EU in države članice, naj podprejo prizadevanja in okrepijo neodvisne ruske organizacije civilne družbe, da bi pomagale položiti temelje bodoči demokraciji v Rusiji;

11. ostro obsoja dejstvo, da ruske oborožene sile in njihovi zavezniki izvajajo grozodejstva, vojna hudodelstva in resno kršijo mednarodno humanitarno pravo, vključno s spolnim nasiljem, nasiljem na podlagi spola ter mučenjem in pobijanjem civilistov in vojnih ujetnikov, in je zaradi tega zelo zaskrbljen; poziva k sprejetju vseh potrebnih ukrepov, da se zagotovi čimprejšnja identifikacija in odgovornost storilcev vojnih hudodelstev in kršitev človekovih pravic v Ukrajini ter da se zagotovi učinkovito povračilo škode, ki so jo utrpeli ukrajinski civilisti; poziva EU in njene države članice, naj še naprej v celoti podpirajo ustrezne deležnike, ukrepe in mehanizme na tem področju, vključno z ukrajinskimi tožilci, preiskovalci in sodstvom, Mednarodnim kazenskim sodiščem, preiskovalno komisijo Sveta OZN za človekove pravice in nacionalnimi preiskavami v skladu z načelom splošne sodne pristojnosti; v zvezi s tem pozdravlja dejstvo, da je EU podprla preiskovalne zmogljivosti Mednarodnega kazenskega sodišča, da bi mu pomagala pri preiskavi vojnih hudodelstev v Ukrajini; poudarja, kako pomembno je hitro zbrati in ohraniti dokaze o vojnih hudodelstvih in hudodelstvih zoper človečnost, ter pozdravlja prizadevanja civilne družbe v zvezi s tem; poziva Komisijo, naj v tem procesu zagotovi vso potrebno pomoč, vključno s sredstvi iz instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, in poziva države članice, naj v tem procesu sodelujejo, kadar je to mogoče; pozdravlja spremenjeni mandat svetovalne misije EU v Ukrajini in predlog Komisije o podaljšanju mandata Eurojusta za podporo boju proti nekaznovanju v vseh okoliščinah; poziva, naj se sprejme informirana odločitev o najustreznejših rešitvah, s katerimi bi terjali odgovornost tistih, ki so omogočili rusko vojaško agresijo proti Ukrajini in vojna hudodelstva, storjena na ukrajinskem ozemlju, kar bi moralo vključevati sprožitev pregona zaradi kaznivih dejanj agresije na posebej ustanovljenem mednarodnem sodišču ali v pristojnosti Mednarodnega kazenskega sodišča;

12. poziva EU in njene države članice, naj še naprej uporabljajo vse razpoložljive instrumente za podporo ukrajinskemu ljudstvu v boju za osvoboditev Ukrajine izpod okupatorja ter pomoč ljudem, ki so na begu iz Ukrajine in iščejo pomoč v državah članicah EU; ugotavlja, da je od začetka ruske vojaške agresije proti Ukrajini v EU vstopilo 8,8 milijona Ukrajincev, od tega jih 4 milijone uživa začasno zaščito ali podobno nacionalno zaščito v Evropi; pozdravlja vse izraze solidarnosti in pomoči, ki jih državljani EU izkazujejo ukrajinskemu ljudstvu, vključno z njihovim sodelovanjem pri humanitarni pomoči, in pozdravlja začetek izvajanja direktive o začasni zaščiti ([24]), da bi zagotovili takojšnjo zaščito in pravice razseljenih Ukrajincev, ki prihajajo v EU; poudarja, kako pomembno je povečano financiranje držav gostiteljic, vključno z večjim poudarkom na dostopu do izobraževanja, gospodarskih priložnostih, stanovanjih, zdravstvenem varstvu in vključevanju v družbo gostiteljic; poudarja, da je treba med drugim podpirati žrtve spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola in reproduktivnega nasilja;

13. obsoja prisilno premestitev in deportacijo ukrajinskih otrok, tudi iz zdravstvenih ustanov, v Rusko federacijo in na ukrajinska ozemlja, ki jih zaseda Rusija, ter njihovo prisilno posvojitev v ruske družine; poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo podporo pri iskanju teh otrok in njihovi ponovni združitvi z družinami ali zakonitimi skrbniki;

([24]) Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

14. poudarja, da je imela nezakonita, neupravičena in neizzvana vojna agresija proti Ukrajini izjemen vpliv na svetovno prehransko varnost, saj je Ukrajina peta največja izvoznica žita na svetu;

15. je zelo zaskrbljen zaradi varnosti jedrskih objektov v Ukrajini, ki bi lahko vsak trenutek postali tarča vojaškega obstreljevanja; poziva EU, njene države članice in mednarodno skupnost, naj vzpostavijo varnostna območja okoli teh jedrskih objektov;

Krepitev politik, instrumentov in diplomacije EU za varstvo človekovih pravic in demokracije v svetu in za doseganje napredka na tem področju

NDICI – Globalna Evropa ter tematski program za človekove pravice in demokracijo

16. poziva EU, naj razmisli o tem, kako v vseh instrumentih in strategijah EU spodbujati in najbolje uporabiti pristop, ki temelji na človekovih pravicah, da bi okrepili zunanjo politiko EU na področju človekovih pravic ter se prilagodili geopolitičnemu dogajanju in sovplivali nanj; poudarja, da je instrument NDICI – Globalna Evropa, vključno z njegovim tematskim programom o človekovih pravicah in demokraciji, eno glavnih orodij, ki jih ima EU na voljo za izboljšanje razmer na področju človekovih pravic po svetu in pomoč pri spodbujanju odpornih, vključujočih in demokratičnih družb ter pri zoperstavljanju vplivom avtoritarnih režimov; poudarja, da je sodelovanje lokalnih akterjev civilne družbe bistveno za zaščito človekovih pravic in demokracije v njihovih državah, in ponovno poziva, naj se jih v celoti vključi v vse ustrezne zunanje dejavnosti EU; v zvezi s tem pozdravlja neprecenljivo pomoč, ki jo organizacije civilne družbe in aktivisti po vsem svetu trenutno prejemajo v okviru tematskega programa za človekove pravice in demokracijo instrumenta NDICI – Globalna Evropa in Evropske ustanove za demokracijo; poudarja pomen, ki se v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa pripisuje spodbujanju človekovih pravic in demokracije s strateškimi mednarodnimi in lokalnimi partnerji, med drugim v misijah EU za opazovanje volitev; poudarja vlogo, ki jo ima Parlament pri procesu načrtovanja tega instrumenta, ter poziva Komisijo in ESZD, naj izboljšata pravočasno posredovanje vseh ustreznih informacij, da bo Parlament lahko ustrezno opravljal svojo vlogo, kot je določena v Pogodbah, zlasti v geopolitičnih dialogih na visoki ravni s Komisijo; poziva Komisijo in ESZD, naj začneta dialog s Parlamentom, da bi poskrbeli za izboljšave na tem področju;

17. poudarja pomen dolgoročnega načrtovanja in neprekinjene podpore projektom in pobudam v okviru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, zlasti kadar gre za regije, ki jih prizadenejo konflikti, vojna in naravne nesreče; poziva Komisijo in ESZD, naj v vse tematske in geografske programe instrumenta NDICI – Globalna Evropa vključita podporo demokraciji kot medsektorsko prednostno nalogo;

18. ponovno poziva k večji preglednosti določb o človekovih pravicah v sporazumih o financiranju v okviru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ter k pojasnitvi tega mehanizma in meril za začasno prekinitev izvajanja teh sporazumov v primeru kršenja človekovih pravic, demokratičnih načel ali pravne države ter tudi v hudih primerih korupcije; poziva Komisijo, naj ne uporablja proračunske podpore vladam tretjih držav kot načina za sodelovanje, če so v državi razširjene kršitve človekovih pravic in se zatirajo zagovorniki človekovih pravic;

Posebni predstavnik EU za človekove pravice

19. v celoti podpira delo posebnega predstavnika EU za človekove pravice, ki z namenom zagovarjanja in spodbujanja človekovih pravic po svetu sodeluje s tretjimi državami in podobno mislečimi partnerji, ter njegovo pomembno vlogo pri krepitvi učinkovitosti politik EU na področju človekovih pravic, s tem ko si prizadeva za njihovo večjo skladnost; poudarja, da bi morali posebni predstavnik EU za človekove pravice in drugi posebni predstavniki EU za države in regije tesno sodelovati, da bi se skladnost še izboljšala, in poziva k večji prepoznavnosti vloge posebnega predstavnika EU za človekove pravice; poudarja, da je pomembno, da posebni predstavnik EU za človekove pravice še naprej sodeluje z mednarodnimi organizacijami, vključno z OZN in njenimi posebnimi poročevalci, ki jih imenuje Svet OZN za človekove pravice, ter s predstavniki ali odposlanci drugih držav, odgovornimi za človekove pravice; poziva posebnega predstavnika EU, naj se v javnosti bolj zavzame za posamezne zagovornike človekovih pravic in tesneje sodeluje z organizacijami civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic v EU in posameznih državah; poudarja, kako pomembno je, da posebni predstavniki EU za državne in regionalne razmere sodelujejo z nacionalnimi organi na področju varstva človekovih pravic in v konkretnih posameznih primerih; spodbuja posebnega predstavnika EU za človekove pravice, naj nadaljuje diplomatska prizadevanja za večjo podporo EU mednarodnemu humanitarnemu pravu in mednarodnemu pravosodju;

20. ponovno poudarja, da bi morala biti pred imenovanjem posebnega predstavnika EU za človekove pravice izvedena predstavitev v Parlamentu; priporoča, naj se postavi okvir, v katerem bo posebni predstavnik EU za človekove pravice odgovarjal Parlamentu za uresničitev ciljev, določenih v njegovem delovnem programu na začetku njegovega mandata, in bo moral redno poročati o napredku pri doseganju teh ciljev; poudarja, da je treba kljub temu, da Parlament ohranja sodelovanje z ESZD, okrepljeno s Sklepom Sveta 2010/427/EU ([25]) in izjavo podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko iz leta 2010 o politični odgovornosti, dodatno okrepiti okvir medinstitucionalnih odnosov med Parlamentom in ESZD, vključno z njenimi delegacijami, na področju človekovih pravic; poudarja, da mora ESZD vključiti Parlament v pripravo smernic in navodil za izvajanje instrumentov EU za človekove pravice, kot so smernice EU o človekovih pravicah in mehanizmi EU za potrebno skrbnost ter boj proti korupciji v tretjih državah;

21. poudarja, da je pomembno obravnavati izzive, ki nastanejo zaradi usklajevanja med institucijami EU pri upravljanju zunanjih odnosov EU na področju človekovih pravic; pozdravlja povečano usklajevanje med delegacijami EU, sedežem ESZD in generalnim direktoratom Komisije za mednarodna partnerstva v zvezi z nujnimi individualnimi primeri zagovornikov človekovih pravic;

Posebni odposlanec za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja zunaj EU

22. z obžalovanjem ugotavlja, da je mesto posebnega odposlanca EU za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja zunaj EU nezasedeno že več kot leto dni; ponovno poziva Svet in Komisijo, naj opravita takojšnjo, pregledno in celovito oceno učinkovitosti in dodane vrednosti mandata posebnega odposlanca, vključno v smislu njegovega institucionalnega položaja, da bi mu zagotovili ustrezna kadrovska in finančna sredstva ter primerno podprli institucionalni mandat posebnega odposlanca, njegove zmogljivosti in naloge; pozdravlja, da je bil Frans van Daele 7. decembra 2022 imenovan za posebnega odposlanca za spodbujanje svobode veroizpovedi zunaj EU; opozarja, da bi se morale naloge posebnega odposlanca osredotočati na spodbujanje in zaščito svobode misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja, pa tudi na spodbujanje pravice do neverovanja, verskega odpadništva in ateističnih stališč; poudarja, da bi moral posebni odposlanec posebno pozornost nameniti tudi prisilni spreobrnitvi, zlorabi zakonov o bogokletju in položaju ogroženih nevernikov;

23. priporoča, naj posebni odposlanec tesno in dopolnjujoče sodeluje s posebnim predstavnikom EU za človekove pravice in delovno skupino Sveta za človekove pravice; poleg tega poziva posebnega odposlanca, naj se redno posvetuje s Parlamentom ter sodeluje s komisarji, odposlanci in veleposlaniki držav članic, odgovornimi za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja, da bi uskladili ukrepe;

Dialogi EU o človekovih pravicah in drugi dvostranski stiki s tretjimi državami

24. poudarja, da so dialogi o človekovih pravicah s tretjimi državami priložnost za osredotočanje na izzive na področju človekovih pravic, in poziva, naj se izvajajo na način, ki se osredotoča na rezultat, redno pregledujejo in naj se v celoti izkoristi njihov potencial; ponovno poziva, naj dialogi o človekovih pravicah že od samega začetka temeljijo na jasnem sklopu meril uspešnosti, ki bodo omogočila spremljanje učinkovitosti dialogov; poziva ESZD, naj sistematično ocenjuje in sporoča izide dialogov ter jih ustrezno upošteva; poudarja, da je za učinkovitost dialogov pomembno, da se ne uporabljajo kot samostojno orodje, temveč da se vključijo v celovit sklop dejavnosti EU z zadevnimi tretjimi državami, vključno s tistimi, ki so povezane s trgovinsko politiko, s čimer se racionalizira razsežnost človekovih pravic in okrepijo sporočila, posredovana v dialogih; opozarja, kako pomembno je navajati posamezne primere, zlasti tiste, ki jih Parlament izpostavi v svojih resolucijah, in primere ogroženih nagrajencev in finalistov Saharova, v okviru dialogov o človekovih pravicah ter skrbeti za ustrezno spremljanje teh primerov in za to, da se bo o ukrepanju v zvezi z njimi poročalo Parlamentu;

25. poudarja pomen sistematičnega, resničnega, dostopnega in vključujočega posvetovanja z vsemi organizacijami civilne družbe in deležniki v celotnem postopku dialoga o človekovih pravicah;

([25]) Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

26. pozdravlja nadaljevanje dialogov o človekovih pravicah s tretjimi državami zaradi ugodnejših okoliščin za sodelovanje; meni, da bi morala EU prilagoditi svoje cilje, tudi glede širšega vodenja dvostranskih odnosov, če po vrsti dialogov o človekovih pravicah ni oprijemljivega napredka, kar se je zgodilo v več primerih;

Delegacije EU

27. meni, da je izredno pomembno, da se v delegacijah EU sprejmejo vsi možni ukrepi za ozaveščanje o smernicah EU o človekovih pravicah, in poziva vse delegacije, naj zagotovijo ustrezno izvajanje teh smernic; v zvezi s tem ponovno poziva delegacije EU in njihove kontaktne točke za človekove pravice v tretjih državah, naj povečajo svoja prizadevanja, tako da zagotavljajo redno podporo zagovornikom človekovih pravic, vključno z nagrajenci in finalisti nagrade Saharova, ki so v nevarnosti, ter temeljito obravnavajo teme in posamezne primere iz resolucij Parlamenta o kršitvah človekovih pravic, demokracije in pravne države; poziva uradnike v delegacijah EU, naj državne organe opozarjajo na primere zatiranja in preganjanja zagovornikov človekovih pravic, demokratične opozicije in aktivistov civilne družbe, in če so prizadeti posamezniki v priporu, naj spremljajo njihov položaj, jih obiščejo v zaporu, se udeležijo njihovih sodnih postopkov in obravnavajo njihove primere v dialogih o človekovih pravicah, ki jih EU vodi z zadevnimi državami;

28. opozarja na primere, ko so misije držav članic EU in delegacije EU uporabljale različne pristope k varstvu in spodbujanju človekovih pravic v tretjih državah, čeprav imajo države članice EU na tem področju skupno zavezo; poudarja, da bi morala veleposlaništva držav članic EU enako kot delegacije EU postati čedalje pomembnejša pri spodbujanju spoštovanja človekovih pravic in njihovem varstvu ter pri podpiranju civilne družbe v tretjih državah; poziva delegacije EU, naj ustanovijo delovne skupine za človekove pravice, ki bodo združevale ustrezne službe veleposlaništev držav članic in delegacij EU, ter naj tesno sodelujejo s predstavniki mednarodnih in regionalnih organizacij civilne družbe v zadevnih tretjih državah;

Globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega EU)

29. pozdravlja dejstvo, da se globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic vse bolj uporablja kot bistveno orodje za krepitev vloge EU kot svetovnega akterja na področju človekovih pravic, in sicer z uporabo ciljno usmerjenih sankcij Sveta; poziva k učinkovitemu, celovitemu in usklajenemu izvajanju že sprejetih omejevalnih ukrepov ter k sprejetju dodatnih ukrepov, če je to potrebno; poziva EU k bolj dinamični uporabi tega orodja kot sestavnega dela njene zunanje politike na področju človekovih pravic; poziva k strogi, dosledni in enotni uporabi omejevalnih ukrepov in njihovem spremljanju v vseh državah članicah kot pogoj za verodostojnost in učinkovitost zunanjega delovanja EU; poziva EU, naj sodeluje s podobno mislečimi partnerji, da bi spodbudila več držav k sprejetju režimov sankcij ter usklajevala skupno sprejemanje ciljno usmerjenih omejevalnih ukrepov za povečanje njihove učinkovitosti na svetovni ravni; pozdravlja zavezo predsednice Komisije v njenem govoru o stanju v Uniji leta 2022, da bo predstavila ukrepe za posodobitev zakonodajnega okvira EU za boj proti korupciji in vključitev korupcije v globalni režim sankcij na področju človekovih pravic, kar je v skladu s stališčem Parlamenta, da bi učinkovito ukrepali proti tistim, ki ekonomsko in finančno podpirajo kršitelje človekovih pravic; ponovno poziva k uvedbi glasovanja s kvalificirano večino za odločitve Sveta in izvajanje sankcij v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic; ponovno poziva Komisijo in Svet, naj si pri prihodnjih ciljno usmerjenih sankcijah prizadevata za vključitev priporočil Parlamenta, kot so opredeljena v njegovih resolucijah in drugje;

30. pozdravlja uvrstitve na seznam v letu 2021 v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic; poziva Svet, države članice in ESZD, naj razvijejo strategijo za izboljšanje vzajemnega delovanja med globalnim režimom sankcij EU na področju človekovih pravic in geografskimi režimi sankcij, zlasti z boljšo uporabo globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic za boj proti kršitvam, ki jih ni mogoče neposredno povezati z državo, na primer v primerih, ko plačanci kršijo človekove pravice na ozemljih, ki niso pod vladnim nadzorom, ali v čezmejnih primerih, kot je trgovina z ljudmi;

31. je zelo zaskrbljen glede namernih politik nekaterih držav, ki izvajajo aretacije, samovoljno pridržanje in sodni pregon tujcev, tudi državljanov EU, na podlagi izmišljenih obtožb za propagandne namene ali da bi zapornike uporabile kot sredstvo v mednarodnih pogajanjih in izmenjavah ali za izvajanje političnega pritiska, ter obsoja takšne politike; poudarja, da je izvajanje takšne politike dejanje jemanja talcev v smislu Mednarodne konvencije proti jemanju talcev; poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj sprejmejo ukrepe za preprečevanje takšnih dejanj in naj državljane EU, zlasti tiste z dvojnim državljanstvom, opozorijo na nevarnost aretacije med obiskom nekaterih držav; poziva Svet, naj razmisli o uporabi omejevalnih ukrepov v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic zoper osebe ali subjekte, odgovorne za samovoljne aretacije ali pridržanje državljanov EU kot „talcev države“;

sreda 18. januarja 2023

Korupcija in človekove pravice

32. poudarja, da korupcija resno slabi demokratično upravljanje, ovira uveljavljanje človekovih pravic po vsem svetu, omogoča in ohranja kršitve človekovih pravic in pravne države ter nesorazmerno vpliva na najbolj ranljive in marginalizirane posameznike in skupine v družbi; poziva, naj bo boj proti korupciji del vseh prizadevanj in politik EU za spodbujanje človekovih pravic in demokracije, in sicer z oblikovanjem posebne globalne protikorupcijske strategije, vključno s programi v okviru zunanjih finančnih instrumentov EU in krepitvijo nadzorne vloge Parlamenta; poudarja, kako pomembno je, da EU in njene države članice dajejo zgled in se borijo proti korupciji akterjev s sedežem v EU in pri zunanjem financiranju uporabljajo najvišje standarde preglednosti ter okrepijo podporo za organizacije civilne družbe, aktiviste in preiskovalne novinarje, ki se ukvarjajo z bojem proti korupciji;

33. poziva EU, naj predlaga oblikovanje sklopa protikorupcijskih standardov, ki bi se enotno uporabljali po vsem svetu, spodbuja ustanovitev učinkovitih protikorupcijskih organov in sprejetje trdnih regulativnih okvirov ter obravnava jurisdikcije, kjer velja pravilo tajnosti, in davčne oaze; podpira spodbujanje sodelovanja med EU, njenimi državami članicami, tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, zlasti na ravni pravosodja, kazenskega pregona in obveščevalnih služb, da bi izmenjevali najboljše prakse in učinkovita orodja za boj proti korupciji in za njeno preprečevanje; poziva k ustanovitvi mednarodnega protikorupcijskega sodišča pod nadzorom OZN;

Klavzule o človekovih pravicah v mednarodnih sporazumih

34. ponovno poziva, naj se v sporazume med EU in tretjimi državami vključijo stroge klavzule o človekovih pravicah, za katere so opredeljena jasna merila uspešnosti in postopki, ki jih je treba upoštevati v primeru kršitev; poziva Komisijo in ESZD, naj dejavno razmislita o tem, kako zagotoviti spremljanje in učinkovito izvrševanje klavzul o človekovih pravicah v obstoječih mednarodnih sporazumih; poudarja, da bi se morala EU hitro in odločno odzvati na vztrajne kršitve klavzul o človekovih pravicah s strani tretjih držav, tudi s prekinitvijo ustreznih sporazumov, če se druge možnosti izkažejo za neučinkovite; poudarja, da pregled splošne sheme preferencialov EU, tekoči zakonodajni postopek za novo uredbo o splošni shemi preferencialov in pregled izvajanja mednarodnih konvencij o človekovih pravicah, vključno s pravicami delavcev, v državah upravičenkah do splošne sheme preferencialov ponujajo priložnost za okrepitev zavezanosti spoštovanju človekovih pravic v zadevnih tretjih državah;

35. poziva Komisijo, naj pri pogajanjih o sporazumih o prosti trgovini s tretjimi državami od njih zahteva ratifikacijo glavnih mednarodnih konvencij o človekovih pravicah, pravicah delavcev in okolju, vključno z Mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah ter Mednarodnim paktom o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah; poudarja, da bi morale tretje države v idealnem primeru te konvencije ratificirati pred zaključkom pogajanj o sporazumih o prosti trgovini, da bi spoštovanje teh konvencij vključili v bistven vidik sporazumov o prosti trgovini in se dogovorili o posebnih klavzulah; nadalje poziva, naj vsebinske klavzule sporazumov o prosti trgovini priznavajo, da morajo države pogodbenice spoštovati in varovati človekove pravice, kot je določeno v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, običajnem pravu in mednarodnih konvencijah, katerih pogodbenice so;

36. poudarja, kako pomembna je kakovost predhodnih in naknadnih ocen učinka na trajnostnost, in poziva k njenemu znatnemu povečanju; poudarja, da bi moral biti cilj ocene učinka na trajnostnost zagotoviti, da sporazum, o katerem potekajo pogajanja, v svojih podrobno oblikovanih klavzulah zagotavlja zadostna orodja za preprečevanje negativnih vplivov na človekove pravice; priporoča, da organizacije civilne družbe sodelujejo pri usmerjanju ocen učinka na trajnostnost, da ocene izvajajo strokovnjaki za človekove pravice in pravice delavcev ter da se upoštevajo prispevki organizacij civilne družbe;

Dejavnosti v podporo demokraciji

37. poudarja, da leto 2022 obeležuje deseto obletnico odločitve Parlamenta, da prevzame politično vodstvo in se zaveže k večjemu napredku pri dejavnostih v podporo demokraciji, ki jih od leta 2014 izvaja v okviru celovitega pristopa k podpiranju demokracije; zlasti pozdravlja podporo za krepitev zmogljivosti partnerskih parlamentov, mediacijo in spodbujanje kulture dialoga in sklepanja kompromisov, tudi med mladimi političnimi voditelji, ter za krepitev vloge poslank, zagovornikov človekovih pravic ter predstavnikov organizacij civilne družbe in svobodnih medijev; poziva Komisijo, naj nadaljuje in okrepi svoje dejavnosti na teh področjih ter poveča financiranje in pomoč organom in agencijam EU ter drugim organizacijam, ki delujejo na podlagi nepovratnih sredstev, pri tem pa naj se spoštuje načelo

nediskriminacije; poudarja, da je glede na sedanje razmere povečanih svetovnih napetosti in represije neposredna podpora organizacijam civilne družbe, zagovornikom človekovih pravic in ljudem, ki izražajo kritično in odklonilno mnenje, izjemnega pomena v vse večjem številu držav;

38. poudarja pomen misij EU za opazovanje volitev in prispevka Parlamenta k razvoju in izboljšanju njihove metodologije; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj razmisli o posodobitvi metodologije za opazovanje volitev, da bi upoštevala spremenjene okoliščine v zadnjih dveh desetletjih; poziva tretje države, naj izvajajo priporočila, ki jih pripravijo misije EU za opazovanje volitev, da bi izboljšali organizacijo in prihodnje volilne procese ter tako povečali njihovo preglednost in zakonitost za okrepitev ravni demokracije v zadevnih državah; poudarja, da je nujno treba okrepiti podporo EU lokalnim opazovalcem volitev, zlasti z vidika zaščite; ponovno poziva EU, naj tesno sodeluje z domačimi in mednarodnimi organizacijami, kot so urad OVSE za demokratične institucije in človekove pravice, Svet Evrope in druge organizacije, ki so podprle deklaracijo o načelih za mednarodno opazovanje volitev;

Multilateralizem in delo EU na večstranski ravni

39. znova potrjuje, da je za učinkovito varstvo človekovih pravic po svetu potrebno tesno mednarodno sodelovanje na večstranski ravni; poudarja posebno pomembno vlogo OZN in njenih organov kot glavnega foruma, ki mora biti sposoben učinkovito podpreti prizadevanja za mir in varnost, trajnostni razvoj ter spoštovanje človekovih pravic in mednarodnega prava; poziva EU in njene države članice, naj še naprej politično in finančno podpirajo delo OZN, vključno z vsemi organi OZN za človekove pravice, kot so zlasti organi za spremljanje izvajanja pogodb in posebni postopki; poziva generalnega sekretarja OZN, naj v ta namen zagotovi ustrezna sredstva iz proračuna OZN, in poziva države članice, naj povečajo svoje prostovoljne prispevke; poudarja, da si morajo EU in njene države članice prizadevati za enotno nastopanje v OZN in drugih večstranskih forumih ter na ta način spodbujati najvišje standarde človekovih pravic; opozarja na obveznosti vseh držav članic OZN, da spodbujajo in varujejo vse človekove pravice in temeljne svoboščine, kot je zapisano v ustanovni listini Združenih narodov in resoluciji generalne skupščine Združenih narodov 60/251; obžaluje, da sta dve stalni članici Varnostnega sveta OZN odgovorni za hude kršitve človekovih pravic, ki pomenijo vojna hudodelstva in celo genocid; poziva države članice OZN, naj se izogibajo ukrepom, ki bi poslabšali razmere na področju varstva človekovih pravic; poudarja, da ima Svet OZN za človekove pravice odgovornost obravnavati vse hude kršitve človekovih pravic po svetu; obžaluje dejstvo, da številne članice Sveta OZN za človekove pravice očitno ne izpolnjujejo svojih obveznosti na področju človekovih pravic, dokazano hudo kršijo človekove pravice in ne sodelujejo z mehanizmi OZN za človekove pravice; v zvezi s tem poziva k temeljiti reformi meril za člane Sveta OZN za človekove pravice; poziva ESZD, naj začne in vodi prizadevanja za usklajeno stališče EU in držav članic o članstvu v Svetu OZN za človekove pravice, kar bi spodbujalo večjo preglednost volilnega postopka, zlasti z objavo glasov držav članic EU in utemeljitvijo njihovih glasov, in resnično konkurenčen proces, tako da se zagotovi, da trije regionalni bloki, v katerih so države članice EU, ponudijo več kandidatov kot sedežev, in zagotovilo odgovornost kandidatov s preverjanjem njihovih prostovoljnih zavez in rezultatov pri sodelovanju s Svetom za človekove pravice in organi OZN za spremljanje izvajanja pogodb in posebnimi postopki;

40. odločno obsoja vse napade na nosilce mandatov posebnih postopkov OZN in na neodvisnost njihovih mandatov; poziva države članice in demokratične partnerje EU, naj se odločno zoperstavijo tem poskusom in izvajajo vse možne ukrepe za pomoč pri zagotavljanju varnih in odprtih možnosti za interakcijo posameznikov in organizacij civilne družbe z OZN, njenimi predstavniki in mehanizmi; poudarja delo preiskovalnih komisij OZN in misij za ugotavljanje dejstev, ki se vse pogosteje uporabljajo za odzivanje na primere resnih kršitev mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava o človekovih pravicah ter za boj proti nekaznovanju;

41. poziva EU in države članice, naj podprejo krepitev regionalnih sistemov varstva človekovih pravic, tudi s finančno pomočjo in medregionalno izmenjavo izkušenj; poudarja zlasti ključno vlogo nadzornih organov in pravosodnih mehanizmov, vzpostavljenih v okviru teh regionalnih sistemov, ter njihovo dopolnjevanje s sistemom OZN za človekove pravice;

42. poziva EU in države članice, naj v večstranskih forumih vodijo prizadevanja za sprejetje splošno priznane opredelitve terorizma, pri tem pa naj upoštevajo cilj boja proti tej nadlogi; poziva jih tudi, naj vodijo prizadevanja v okviru osmega pregleda globalne strategije OZN za boj proti terorizmu, ki bo potekal leta 2023, da bi z odločnimi besedami

priznali negativni vpliv zlorabe protiterorističnih zakonov in politik na državljanski prostor, in poziva vse države, naj sprejmejo potrebne ukrepe za reformo ali razveljavitev svoje protiteroristične zakonodaje, da ne bi negativno vplivala na civilno družbo in zagovornike človekovih pravic; poziva EU in države članice, naj v forumih OZN vodijo prizadevanja za vzpostavitev konstruktivnega dialoga z organizacijami civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic ter zagotovijo, da bodo ti učinkovito vključeni v vse faze razvoja in izvajanja protiterorističnih politik;

43. je globoko zaskrbljen zaradi vse pogostejših napadov avtoritarnih režimov na svetovni red, ki temelji na pravilih, vključno z izpodbijanjem univerzalnosti človekovih pravic, njihovo relativizacijo, trditvijo, da so instrument kulturne hegemonije zahodnih držav, spodkopavanjem mednarodnega prava človekovih pravic z njegovo novo razlago ter spodkopavanjem delovanja organov in mehanizmov OZN, ki omogočajo, da so države odgovorne za kršitve človekovih pravic; poudarja, da mora EU kot glavno prednostno nalogo varovati univerzalnost človekovih pravic ter v ta namen prevzeti vodilno vlogo pri oblikovanju pakta in delovati v zavezništvu z drugimi demokracijami in podobno mislečimi partnerji, da bi okrepili večstranske organizacije in zaščitili svetovni red, ki temelji na pravilih, pred avtoritarnimi silami v vzponu; poudarja, da manjša učinkovitost organov OZN prinaša dejanske stroške v smislu konfliktov, izgubljenih življenj in človeškega trpljenja ter resno slabi splošno sposobnost držav, da se soočajo s svetovnimi izzivi; poziva države članice EU in podobno misleče partnerje, naj si močneje prizadevajo, da bi ta trend preobrnile;

44. poudarja, da je treba opraviti nepristransko, pošteno in pregledno oceno vlog nevladnih organizacij za posvetovalni status v Ekonomskem in socialnem svetu OZN (ECOSOC); poziva k sprejetju ukrepov za vzpostavitev lastnega sedeža Unije v vseh večstranskih forumih, vključno z Varnostnim svetom OZN, poleg že obstoječega stalnega sedeža ene od držav članic v Varnostnem svetu, kar bi okrepilo sposobnost ukrepanja EU ter njeno doslednost in verodostojnost v svetu; poziva EU in njene države članice, naj sodelujejo v splošni razpravi generalne skupščine OZN, in poziva članice ECOSOC, naj še naprej odpravljajo neupravičene ovire, s katerimi se srečujejo nevladne organizacije, ki želijo pridobiti akreditacije ECOSOC, zlasti tiste, katerih vloge so že zelo dolgo nerešene;

Spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava

45. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se mednarodno humanitarno pravo in mednarodno pravo o človekovih pravicah vse pogosteje ne spoštuje, zlasti v sedanjih konfliktih po svetu; poudarja, kako zelo je pomembno, da lahko agencije za humanitarno pomoč in dobrodelne organizacije zagotovijo polno, pravočasno in neovirano pomoč vsem ranljivim skupinam prebivalstva, ter poziva vse strani v oboroženih spopadih, naj zaščitijo civilno prebivalstvo ter humanitarne, zdravstvene, medijske in izobraževalne delavce; poziva k sistematičnemu vzpostavljanju humanitarnih koridorjev v regijah, kjer vihrajo vojne in boji, da se z njimi ogroženim civilistom omogoči, da se izognejo konfliktu, in ostro obsoja vse napade nanje;

46. opozarja, da bi moralo mednarodno humanitarno pravo usmerjati politike EU v razmerah okupacije ali priključitve ozemlja, in poudarja pomen zagotavljanja njihove doslednosti v teh razmerah; poudarja odgovornost podjetij s sedežem v EU, da izvajajo najstrožje politike potrebne skrbnosti za vse gospodarske ali finančne dejavnosti na zadevnih ozemljih ali z njimi ter da zagotovijo strogo skladnost z mednarodnim pravom in politiko sankcij EU, kadar se uporabljajo;

Boj proti nekaznovanju in krepitev mednarodnega kazenskega pravosodja

47. poudarja, da je v regijah in državah, ki jih prizadenejo konflikti, vedno povezava med kršitvami človekovih pravic in razširjenim nekaznovanjem ter neizvajanjem odgovornosti; odločno pozdravlja stalni prispevek Mednarodnega kazenskega sodišča k boju proti nekaznovanosti; poziva EU in njene države članice, naj Mednarodnemu kazenskemu sodišču ponudijo zadostno podporo, da bo lahko opravljalo svoje delo; ponovno obsoja nenehna prizadevanja za spodkopavanje legitimnosti in dela Mednarodnega kazenskega sodišča; poziva EU in njene države članice, naj si še naprej prizadevajo za njihovo preprečevanje ter se odzovejo na grožnje in sankcije proti zagovornikom človekovih pravic in pričam, ki sodelujejo z Mednarodnim kazenskim sodiščem; poudarja ključno vlogo Mednarodnega kazenskega sodišča pri preiskovanju vojnih hudodelstev in hudodelstev zoper človečnost; poziva EU in njene države članice, naj s sodiščem še naprej sodelujejo v boju

proti tem kaznivim dejanjem in pri njihovem preprečevanju; pozdravlja nenehno podporo EU in njenih držav članic Mednarodnemu kazenskemu sodišču in poziva države članice EU, naj to zavezo uskladijo s trajnostnim financiranjem, kar je potrebno za zagotovitev pravice v vseh primerih, ki pridejo pred Mednarodno kazensko sodišče;

48. poziva, naj EU podpre tožilca Mednarodnega kazenskega sodišča pri preiskovanju in pregonu domnevnih storilcev vojnih hudodelstev, hudodelstev zoper človečnost in morda celo genocida, in sicer s politično podporo, zbiranjem in zagotovitvijo vseh dokazov, ki jih ima EU, vključno z obveščevalnimi podatki iz javnih virov, informacijami in podatki, satelitskimi posnetki in prestreženo komunikacijo, ter ustreznimi kadrovskimi in finančnimi viri za splošni proračun Mednarodnega kazenskega sodišča, da bi v celoti obvarovali njegovo neodvisnost in nepristranskost;

49. poziva EU in njene države članice, naj svoje partnerske države spodbujajo k ratifikaciji Rimske pogodbe in s tem k razširitvi pristojnosti Mednarodnega kazenskega sodišča; poziva EU, naj ukrepa v skladu s sklepom Sveta 2011/168/SZVP o Mednarodnem kazenskem sodišču ([26]) in hkrati ohrani močno stališče EU o kaznivem dejanju agresije, k čemur je Parlament pozval v resoluciji z dne 17. julija 2014 o kaznivem dejanju agresije ([27]);

50. znova poziva Komisijo, naj razvije celovit akcijski načrt EU za boj proti nekaznovanju, ki bi moral med drugim vključevati poglavje o pomembni vlogi organizacij civilne družbe v boju proti nekaznovanju in zaščiti civilne družbe v vseh razmerah, kjer je to potrebno, ter o ukrepih za boj proti nekaznovanju za spolno nasilje in nasilje na podlagi spola, vključno s kršitvami spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v konfliktnih razmerah; poziva EU in njene mednarodne partnerje, naj v celoti izkoristijo vse ustrezne instrumente za boj proti nekaznovanju, vključno s podporo univerzalni sodni pristojnosti na nacionalni ravni, posebnimi sodišči na nacionalni in mednarodni ravni, tudi za kaznivo dejanje agresije, prav tako pa naj vzpostavijo prožne mehanizme sodelovanja in financiranja za hitro zbiranje in analizo dokazov o kaznivih dejanjih; poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bodo ti instrumenti uporabljali usklajeno in da se bodo dopolnjevali z drugimi ustreznimi instrumenti EU in držav članic; poziva Komisijo, naj zasnuje program za krepitev zmogljivosti držav članic in tudi tretjih držav, da bodo v svojih nacionalnih pravnih sistemih uporabile načelo splošne pristojnosti;

Napredek pri splošni odpravi smrtne kazni ter preprečevanju mučenja in drugih oblik grdega ravnanja

51. znova poudarja, da načelno nasprotuje smrtni kazni, ki je kruta, nečloveška in ponižujoča kazen ter je nepovratna; poudarja, da si mora EU neomajno prizadevati za splošno odpravo smrtne kazni, ki je glavni cilj njene zunanje politike na področju človekovih pravic; poziva EU in njene države članice, naj na vseh mednarodnih forumih zagovarjajo odpravo smrtne kazni in se zavzemajo za čim širšo podporo temu stališču; spodbuja nadaljnja prizadevanja organov OZN za splošno odpravo smrtne kazni v skladu z resolucijami Generalne skupščine OZN; odločno obsoja uveljavljanje zakonov o bogokletju, ki v primeru obsodbe predvidevajo smrtno kazen po vsem svetu; ponovno poudarja, da svoboda izbire veroizpovedi, tudi verovanja ali neverovanja, ostaja temeljna človekova pravica, ki je ni mogoče kaznovati s smrtjo ali poniževalnim ravnanjem; poziva vse države, ki še niso odpravile smrtne kazni ali uvedle takojšnjega moratorija, naj to storijo kot prvi korak k njeni odpravi; poziva tudi zadevne države, naj zmanjšajo seznam kaznivih dejanj ali prekrškov, ki se kaznujejo s smrtjo; poziva k preglednosti v zvezi s smrtnimi obsodbami in usmrtitvami v državah, ki teh statističnih podatkov ne razkrivajo;

52. obsoja vse primere mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, prisilna izginotja, samovoljna pridržanja in nezakonite uboje ter obžaluje, da so v več državah še vedno pogosti; z veliko zaskrbljenostjo opaža, da število primerov mučenja po vsem svetu narašča, storilci pa povečini ostajajo nekaznovani; se zaveda, da je v boju proti mučenju in drugim oblikam grdega ravnanja zelo pomembna vloga organizacij civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic;

([26]) Sklep Sveta 2011/168/SZVP z dne 21. marca 2011 o Mednarodnem kazenskem sodišču in razveljavitvi Skupnega stališča 2003/444/SZVP (UL L 76, 22.3.2011, str. 56).

([27]) UL C 224, 21.6.2016, str. 31.

sreda 18. januarja 2023

Odzivanje na svetovne izzive na področju človekovih pravic in demokracije

Odziv na pandemijo covida-19 in okrevanje po njej

53. je močno zaskrbljen zaradi dolgoročnih negativnih posledic pandemije covida-19 za splošno stanje demokracije in človekove pravice po vsem svetu; poudarja, da nesorazmerno negativno vplivajo na skupine v najbolj ranljivem položaju, vključno z ženskami, otroki, invalidi, nekaterimi kroničnimi bolniki, starejšimi, lezbijkami, geji, biseksualnimi, transspolnimi, interspolnimi in queer osebami (osebe LGBTIQ), obubožanimi, pripadniki etničnih, verskih in drugih manjšin, begunci in migranti ter osebami v zaporu ali priporu; je zaskrbljen tudi zaradi zamud in ovir za storitve zdravja ter posledičnega porasta nenačrtovanih nosečnosti, spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, nevarnih splavov ter smrti mater in novorojenčkov; z obžalovanjem ugotavlja, da so bili preventivni ukrepi proti covidu-19 uporabljeni kot pretveza za zavrnitev obiskov družinskih članov ali odvetnikov v centrih za pridržanje in za kršenje pravic pridržanih oseb; izreka pohvalo zagovornikom človekovih pravic in novinarjem, ki včasih celo tvegajo svoja življenja, kadar poročajo o kršitvah človekovih pravic med pandemijo ali jih skušajo preprečiti;

54. ponovno poudarja, da sta uživanje najvišjega dosegljivega zdravstvenega standarda in splošni dostop do zdravstvenega varstva med temeljnimi pravicami vsakega človeka brez razlike; poziva EU in njene države članice, naj podprejo zaščito teh pravic, zlasti v državah in regijah, kjer so zdravstvene storitve najbolj omejene, in poziva države, naj dosežejo napredek pri lajšanju dostopa do zdravstvenih storitev; meni, da bi morala EU še naprej financirati razvoj in svetovno dobavo cepiva proti covidu-19, zagotavljati izobraževanje o koristih cepljenja ter povečati razpoložljivost, dostopnost in cenovno dostopnost cepiv, da bi preprečili bolezni, ki se jim je mogoče s cepljenjem izogniti;

55. znova poudarja, da so osebna svoboda, svoboda zbiranja, svoboda misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja ter svoboda izražanja temelji demokracije; je močno zaskrbljen, ker zlasti avtoritarni režimi za omejevanje teh svoboščin vse pogosteje uporabljajo tehnologije za množični nadzor, razmere pa so se pod pretvezo ukrepov za preprečevanje covida-19 še poslabšale; poziva k strogi in učinkoviti prepovedi prodaje tehnologij za množični nadzor; poziva k odločnejšemu odzivu na množično infiltracijo dezinformacij in teorij zarote na digitalnem področju, ki jih v veliki meri, a ne izključno, ohranjajo avtoritarni režimi in nedržavni akterji;

Pravice žensk, njihovo opolnomočenje in enakost spolov

56. obsoja dejstvo, da še nobena država na svetu ni dosegla enakosti spolov; poudarja, da sta v vseh regijah sveta še vedno razširjena nasilje na podlagi spola in presečna diskriminacija; poudarja, da so ženske, deklice in dekleta še vedno glavne žrtve nasilnih kriz ter da se spolno in reproduktivno nasilje in nasilje na podlagi spola nadaljujejo v številnih krajih po svetu, zlasti v oboroženih spopadih, kjer se uporabljajo kot vojno orožje; poudarja, da so tarča nasilja zlasti zagovornice človekovih pravic, aktivistke, novinarke in odvetnice, ki se vse pogosteje soočajo s spletnim nadlegovanjem in ustrahovanjem ter nenehnimi grožnjami in napadi;

57. z veliko zaskrbljenostjo opozarja na porast nasilja na podlagi spola in nasilja v družini ter obžaluje nazadovanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic tako v državah v razvoju kot v razvitih državah; ponovno poziva EU in njene države članice, naj v celoti podprejo pravico žensk do telesne nedotakljivosti, dostojanstva in samostojnega odločanja ter se učinkovito borijo proti nasilju na podlagi spola in nasilju v družini; opozarja na dejstvo, da so ženske kljub prizadevanjem EU še vedno v manjšini na vodstvenih položajih, zaslužijo manj za enako odgovorno delo in položaj kot moški, njihove sposobnosti in znanja pa so zaradi spola podcenjene ali se jih zmanjšuje;

58. poziva EU in njene mednarodne partnerje, naj okrepijo prizadevanja, da bi ženskam, deklicam, dekletom in ranljivim skupinam zagotovili polno uživanje človekovih pravic in enake možnosti za vse; poziva, da se po vsem svetu odpravijo zakoni in prakse, ki ženskam preprečujejo uveljavljanje pravic, zlasti pravic do izobraževanja, dela ter udeležbe v političnem in javnem odločanju; obžaluje, da se ženskam in gospodinjstvom, ki jih vodijo, zlasti v humanitarnih krizah, odrekajo humanitarna pomoč in osnovne storitve, ker državni in lokalni organi vztrajajo, da morajo te storitve opravljati ženske, hkrati pa jim omejujejo možnosti zaposlitve; poziva države, ki še niso ratificirale in začele izvajati Istanbulske konvencije, naj to storijo čim prej;

59. odločno obsoja vsakršno uporabo zgodnjih in prisilnih porok, hišnega pripora, posilstva in drugega ponižujočega ravnanja z ženskami v ta namen; poziva Komisijo in posebnega predstavnika EU za človekove pravice, naj obravnavata vprašanje zgodnjih in prisilnih porok;

60. želi opomniti države, da morajo brez diskriminacije ponuditi celovite storitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravice, tudi sodobne kontracepcijske metode, varen in zakonit splav, materinsko, predporodno in poporodno zdravstveno oskrbo, pomoč pri oploditvi ter izobraževanje in informacije o spolnem in reproduktivnem zdravju in pravicah, med drugim izčrpno spolno vzgojo; poziva k nadaljnji krepitvi zakonskih pravic in zaščite ter k odpravi ovir za dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic na svetovni ravni; ponovno poziva k vključitvi pravice do varnega in zakonitega splava v Listino; pozdravlja objavo posodobljenih smernic Svetovne zdravstvene organizacije, ki vsebujejo ključna priporočila zdravstvenim sistemom glede opravljanja splava; poziva EU in njene države članice, naj v multilateralnih in bilateralnih odnosih v skladu z mednarodnim pravom in standardi o človekovih pravicah odločno podpirajo in spodbujajo spolno in reproduktivno zdravje in pravice, vključno s splavom;

61. poziva k bolj usklajenim prizadevanjem za odpravo uporabe spolnega nasilja kot vojnega orožja in boj proti nekaznovanju storilcev; poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za popolno izkoreninjenje prakse pohabljanja ženskih spolnih organov po vsem svetu; poziva k večji zavezanosti in podpori EU za varstvo pravic žensk v tretjih državah v okviru njenih prizadevanj za preprečevanje in reševanje konfliktov, ohranjanje miru, humanitarno pomoč in obnovo po konfliktih, tranzicijsko pravičnost ter spodbujanje človekovih pravic in demokratičnih reform, s posebnim poudarkom na pravicah žensk, ki so izpostavljene sovražnosti, diskriminaciji ali stigmatizaciji, ki so noseče ali imajo novorojene otroke, so brezposelne ali živijo v revščini;

62. ponovno poudarja, da je potrebno odločno ukrepanje za celovito izvajanje akcijskega načrta EU za enakost spolov III; poziva EU, naj se v skladu s svojim akcijskim načrtom za enakost spolov III odločno spopade s presečnostjo in oblikuje politiko za boj proti večplastni diskriminaciji, s katero se soočajo milijoni žensk in deklet, ki so žrtve kastnega razlikovanja ter kršitev državljanskih, političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih pravic, vključno s spolno zlorabo in nasiljem, razseljevanjem, prisilnim delom, med drugim za odplačilo dolgov, prostitucijo in trgovino z ljudmi;

63. ponovno obsoja prakso nadomestnega materinstva v komercialne namene, ki je svetovni pojav in ženske po vsem svetu izpostavlja izkoriščanju in trgovini z ljudmi, hkrati pa se osredotoča zlasti na finančno in socialno ranljive ženske; poudarja, da močno vpliva na ženske, pravice žensk, zdravje žensk in enakost spolov, ter poudarja njene čezmejne posledice; poziva k oblikovanju evropskega pravnega okvira za obravnavo negativnih posledic nadomestnega materinstva v komercialne namene;

64. obsoja zakonodajo, politike in prakso, ki omogočajo izbiro otrok glede na spol, raso, invalidnost ali druge značilnosti;

Otrokove pravice

65. poziva k sistematičnemu in doslednemu pristopu k spodbujanju in varstvu otrokovih pravic v celotni zunanji politiki EU; poziva k bolj usklajenim prizadevanjem za zaščito otrokovih pravic v kriznih ali izrednih razmerah in pozdravlja sklepe Sveta v zvezi s tem; izraža zaskrbljenost, da vse več kriz po svetu, skupaj z dolgotrajnimi posledicami pandemije covida-19, vodi v vse večje kršitve otrokovih pravic po svetu, vključno z nasiljem, zgodnjimi in prisilnimi porokami, spolnimi zlorabami, vključno s pohabljanjem spolnih organov, trgovino z ljudmi, med drugim prisilnim ločevanjem staršev in njihovih otrok v primerih sodobnega suženjstva, delom in prisilnim delom otrok, novačenjem otrok kot vojakov, pomanjkanjem dostopa do izobraževanja in zdravstvenega varstva, podhranjenostjo in skrajno revščino; poudarja nesorazmerne in dolgoročne učinke neustrezne prehranske varnosti na otroke, ki neposredno vplivajo ne le na njihovo zdravje in razvoj, temveč tudi na njihovo izobraževanje, spodbujajo pa tudi nezaslišano prakso otroških porok; poudarja, da je po svetu še vedno veliko otrok, ki so prisiljeni delati v težko dostopnih krajih v pogosto nevarnih razmerah, kot so rudniki, pri pridobivanju surovin, vključno z redkimi minerali, v industriji in kmetijstvu; poudarja, da je bilo leto 2021 mednarodno leto za odpravo dela otrok, in opozarja na politiko ničelne tolerance EU do te prakse; poziva države, ki še niso ratificirale Konvencije OZN o otrokovih pravicah, naj to nemudoma storijo;

66. obžaluje nenehne napade na otroke, ki se uporabljajo kot vojno sredstvo; znova poudarja, da so mladoletniki zaradi svoje ranljivosti pogosto prve žrtve nasilja tam, kjer divja vojna, zlasti ko gre za povračilne ukrepe med vojskujočimi se plemeni, skupinami in etničnimi skupnostmi; obsoja prisilno rekrutiranje mladoletnih otrok na vojnih območjih ter njihovo izkoriščanje in usmerjanje spolnega nasilja nanje; poudarja, da je treba poiskati možnosti za ponovno vključevanje in odškodnino za otroke, ki so jim bile kršene pravice, ter da je treba agendo OZN za otroke v oboroženih spopadih vključiti v vse zunanje ukrepe EU; poziva zadevne države članice, naj zagotovijo zaščito otrok, ki so njihovi državljani in so zaprti ali pridržani v tretjih državah; poziva Komisijo, naj naredi več v boju proti nekaznovanju vojnih hudodelstev proti otrokom, tesneje sodeluje s humanitarnimi in nevladnimi organizacijami, ki se posvečajo otrokom, ter pri sodelovanju in partnerstvu s tretjimi državami poskrbi, da bodo pravice otrok zaščitene;

67. poudarja, da je zlasti v zvezi s pravico do izobraževanja prišlo do nazadovanja, saj so se zaradi covida-19, pa tudi verskega ekstremizma in diskriminacije deklet na podlagi spola pojavile neprimerljive motnje v izobraževanju; izraža zaskrbljenost zaradi izključevanja nosečih najstnic iz šol; opozarja, da ima vsak otrok pravico do izčrpne spolne vzgoje, ki ne diskriminira, sloni na dokazih, je znanstveno točna in primerna starosti ter zanika škodljive spolne norme; poziva EU, naj okrepi prizadevanja, da bi omogočili dostop do izobraževanja, vključno z inovativnimi načini za izogibanje oviram, ki jih postavljajo nacionalni organi; poziva Komisijo in ESZD, naj okrepita podporo tretjim državam, da bi jim pomagali pri prilagajanju na izzive, s katerimi se soočajo med pandemijo covida-19 na področju izobraževanja; poudarja, da bi bilo mogoče podporo zagotoviti v obliki povečanega financiranja v okviru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, lahko pa bi vključevala tudi krepitev zmogljivosti in najboljše prakse na podlagi izkušenj, pridobljenih v delegacijah EU po vsem svetu; poudarja, da bo zaradi spreminjajočega se mednarodnega okolja morda potrebna finančna rešitev, ki bo omogočila odziv več donatorjev za pokritje naraščajoče finančne vrzeli za dosego četrtega cilja OZN glede trajnostnega razvoja, ki si prizadeva zagotoviti vključujoče in pravično kakovostno izobraževanje ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vse;

68. poziva Komisijo in ESZD, naj še naprej zanesljivo financirata izobraževanje prek vseh zunanjih finančnih instrumentov EU v skladu z merilom 10 % za izobraževanje v instrumentu NDICI – Globalna Evropa; poziva Komisijo in ESZD, naj podpreta tudi vlade tretjih držav pri vzpostavljanju in nadaljnjem razvoju izobraževalnih sistemov, ki bodo bolj upoštevali vidik spola in bodo vključujoči; opozarja, da je OZN dostop žensk do izobraževanja uvrstila med temeljne pravice; meni, da bi morala biti osrednja naloga politike EU spodbujanje dostopa deklic do izobraževanja ter izobraževanja in zaposlovanja žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike; v zvezi s tem vztraja, da morajo imeti dekleta možnost dokončati izobraževanje in dobivati starosti prilagojene informacije in storitve, brez diskriminacije in spolne pristranskosti ter z enakimi možnostmi, da uresničijo svoj potencial; poudarja, da je treba nujno odpraviti s spolom povezane ovire za izobraževanje, kot so zakoni, politike in škodljive družbeno-kulturne norme, ki dekletom preprečujejo nadaljnje izobraževanje v primeru nosečnosti, poroke ali materinstva; spodbuja, naj se z izobraževanjem odpravljajo spolni stereotipi in škodljive družbeno-kulturne norme ter naj se z izobraževanjem, ki upošteva vidik spola, preprečuje nasilje;

Pravice starejših

69. poziva EU in njene države članice, naj ustvarijo nove možnosti za krepitev pravic starejših; spominja na izzive pri polnem uživanju vseh človekovih pravic starejših, vključno z diskriminacijo na podlagi starosti, revščino, nasiljem, pomanjkanjem socialne zaščite, zdravstvenega varstva in drugih osnovnih storitev ter ovirami pri zaposlovanju; poudarja delo odprte delovne skupine OZN za staranje v zvezi s pravno zavezujočim instrumentom za okrepitev varstva človekovih pravic starejših ter poziva EU in države članice, naj razmislijo o dejavni podpori temu delu;

Pravice invalidov

70. pozdravlja, da je bila sprejeta strategija EU o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, saj gre za orodje za izboljšanje položaja invalidov in njihovih pravic po vsem svetu, zlasti revščine in diskriminacije, pa tudi težav z dostopom do izobraževanja, zdravstvenega varstva in zaposlitve ter udeležbe v političnem življenju; poziva k sistematičnemu notranjemu in zunanjemu izvajanju te strategije; poudarja, da dolžnost nege invalidov običajno nosijo družine, zlasti ženske, in poziva EU, naj tretjim državam pomaga pri oblikovanju politik, s katerimi bi podprli negovalce invalidov;

71. poziva Komisijo in države članice, naj z zunanjim delovanjem EU storijo več za spodbujanje enakih pravic za invalide; poudarja, da je potreben strukturiran dialog z invalidskimi organizacijami v partnerskih državah, da bi zagotovili njihovo smiselno in uspešno sodelovanje pri načrtovanju, izvajanju in spremljanju instrumentov EU za zunanje financiranje; poudarja, da je treba države kandidatke in potencialne kandidatke pozvati k izvajanju reform za izboljšanje položaja invalidov, in poziva Komisijo, naj jim pomaga pri razvoju strukturiranega postopka za posvetovanje z invalidi in njihovimi predstavniškimi organizacijami; poziva, naj se delegacijam EU zagotovijo naložbe, usposabljanje in krepitev zmogljivosti za izvajanje določb o humanitarnem delovanju in mednarodnem sodelovanju Konvencije OZN o pravicah invalidov;

Nestrpnost, ksenofobija in diskriminacija

72. poudarja, da nasprotuje in obsoja nestrpnost, ksenofobijo in diskriminacijo na podlagi rase, etnične pripadnosti, narodnosti, družbenega razreda, invalidnosti, kaste, vere, prepričanja, starosti, spola, spolne usmerjenosti ali spolne identitete, zaradi česar v številnih svetovnih regijah prihaja do ubojev in pregona, zlasti v konfliktnih razmerah; poudarja, da so rasizem, diskriminacija, ksenofobija, versko preganjanje in s tem povezana nestrpnost še vedno velik problem po vsem svetu in povzročajo kršitve pravic na vseh področjih življenja, vključno z dostopom do izobraževanja, zdravstvenega varstva, dela in dostopa do pravnega varstva, ter da so se ta vprašanja zaradi pandemije covida-19 še zaostrila; poziva EU in njene države članice, naj prevzamejo vodilno vlogo pri svetovnem boju proti antisemitizmu, in pozdravlja sprejetje strategije EU v ta namen; poziva Komisijo, ESZD in delegacije EU, naj v sodelovanju z državami članicami in s prispevkom Parlamenta v dialogu z lokalnimi predstavniki in organizacijami civilne družbe razvijejo posebne lokalne strategije za pomoč pri boju proti kastni diskriminaciji v državah, ki jih najbolj zaznamuje, ter te države povabijo na posvetovanja, ki sledijo iz sporazumov ali instrumentov EU, vključno z dialogi o človekovih pravicah;

73. priporoča, naj Evropski parlament v vseh svojih ustreznih odborih (odbori za zunanje zadeve, razvoj in mednarodno trgovino ter Pododbor za človekove pravice) in delegacijah obravnava kastno diskriminacijo, imenuje kontaktno točko za kastno diskriminacijo in se pri obisku držav, ki jih zadeva to vprašanje, posvetuje z organizacijami dalitov in s sogovorniki Parlamenta in oblastmi obravnava vprašanje kastne diskriminacije in kot del mednarodnega dneva odprave rasne diskriminacije organizira pregled ukrepov EU in napredka na tem področju;

Nacionalne, etnične in jezikovne manjšine

74. obžaluje, da številne države kljub zavezam za zaščito manjšin izvajajo politike prisilne asimilacije narodnih, etničnih in jezikovnih manjšin, tako da ne upoštevajo njihovih pravic; poudarja, da manjšine ne bi smele postati tarča ali instrument vojaških napetosti ali konfliktov; opozarja na obveznosti držav, ki temeljijo na mednarodnih pogodbah in sporazumih, da zaščitijo pravice teh manjšin na svojih ozemljih; poziva vlade partnerskih držav EU, naj spoštujejo pravice narodnih, etničnih in jezikovnih manjšin, vključno z njihovo kulturo, jezikom, vero, tradicijo in zgodovino, da bi ohranili raznolikost ter jezikovno in kulturno identiteto; poziva EU in njene države članice, naj v ta namen dejavno podpirajo te partnerske države; poziva Komisijo, naj podpre varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pripadnikov manjšin po vsem svetu, tudi v okviru tematskih programov za človekove pravice in demokracijo instrumenta NDICI – Globalna Evropa;

Pravice LGBTIQ

75. odločno obsoja kršitve človekovih pravic, vključno z diskriminacijo, stigmatizacijo, samovoljnim pridržanjem, mučenjem, preganjanjem in uboji, s katerimi se po vsem svetu še vedno soočajo LGBTIQ osebe; meni, da bi morali prakso in posamezne primere nasilja, usmerjene zoper posameznike zaradi njihove resnične ali zaznane spolne usmerjenosti, spolne identitete ali spolnih značilnosti, kaznovati in izkoreniniti; poudarja, da se LGBTIQ osebe in njihovi zagovorniki po svetu še naprej soočajo s kršitvami človekovih pravic, vključno z diskriminacijo, stigmatizacijo, preganjanjem, nasiljem in uboji; poziva EU, naj si še bolj prizadeva, da bi LGBTIQ osebe lahko v celoti uživale svoje človekove pravice tako v EU kot zunaj nje, in naj ima vodilno vlogo pri zagovarjanju njihove zaščite v svojih zunanjih politikah; poziva k celovitemu izvajanju strategije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 kot orodja EU za izboljšanje položaja LGBTIQ oseb po

svetu; poziva institucije EU, naj bodo zgled in proaktivno branijo pravice LGBTIQ oseb po vsem svetu ter temeljito in dosledno uporabljajo smernice EU v celotni zunanji politiki EU za spodbujanje in zaščito uživanja vseh človekovih pravic LGBTIQ oseb;

Svoboda izražanja, svoboda medijev in pravica do obveščenosti

76. poudarja izjemen pomen svobode izražanja na spletu in zunaj njega in dostopa do zanesljivih informacij za demokracijo in razcvet državljanskega prostora; izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse večjega omejevanja in kršitev pravic do zasebnosti, svobode izražanja, svobode obveščanja ter svobode združevanja in zbiranja s strani državnih in nedržavnih akterjev v številnih državah po svetu, zlasti novinarjev, in sicer s cenzuro ali potrebo po samocenzuri ter zlorabo zakonov o boju proti terorizmu, pranju denarja, obrekovanju in korupciji, ki se uporabljajo za utišanje novinarjev, organizacij civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic; obsoja uporabo preširoke terminologije, ki oblastem omogoča, da prepovejo nešteto dejanj in inkriminirajo zakonito delo na področju človekovih pravic, hkrati pa številni zakonodajni akti teh držav ne vsebujejo zadostnih zagotovil na področju človekovih pravic, zlasti v zvezi s pravico do poštenega sojenja; poleg tega obsoja uporabo tehnologij, kot je vohunska programska oprema, za preganjanje novinarjev ter oviranje ali nadzorovanje njihovega dela; poleg tega izraža globoko zaskrbljenost v zvezi s fizično varnostjo novinarjev, napadi nanje, vključno z zunajsodnimi uboji in samovoljnimi pridržanji, ter dejstvom, da je bilo v letu 2022 ubitih že več kot 61 novinarjev in medijskih delavcev;

77. poziva Komisijo, naj zaščiti svobodo izražanja in zagotovi javni dostop do informacij prek interneta, da bi uresničila svobodo govora; obsoja brutalno zatiranje in uporabo sile, nadlegovanje, samovoljno pridržanje in zunajsodne uboje miroljubnih protestnikov v številnih tretjih državah;

78. poziva EU, naj podpre verodostojne medije in vire informacij, ki prispevajo k odgovornosti oblasti in demokratičnim prehodom; izraža zaskrbljenost zaradi razširjene uporabe strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti za utišanje novinarjev, aktivistov, sindikalistov in zagovornikov človekovih pravic, vključno z zagovorniki okoljskih človekovih pravic, po vsem svetu; poudarja, da ta praksa še bolj omejuje prostor za civilno družbo in zagovornike človekovih pravic po vsem svetu, saj se državljanski prostor že več let nenehno krči, javni organi in zasebni akterji pa vse pogosteje napadajo pravice do svobode izražanja ter svobode združevanja in zbiranja; v zvezi s tem pozdravlja predlog Komisije za direktivo, katere cilj je zaščititi novinarje in zagovornike človekovih pravic pred nepoštenimi sodnimi postopki in strateškimi tožbami za onemogočanje udeležbe javnosti;

79. poziva Komisijo in ESZD, naj v sodelovanju z državami članicami razvijeta strategijo za spopadanje z razširjeno uporabo strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti proti zagovornikom človekovih pravic, novinarjem, aktivistom in sindikalistom po vsem svetu; nadalje poziva Komisijo in ESZD, naj v to strategijo vključita smernice o tem, kako učinkovito zaščititi žrtve takšnih tožb, tudi s finančno pomočjo za kritje pravdnih stroškov; poziva delegacije EU, naj dokumentirajo strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti in jih vključijo v svoje dejavnosti spremljanja, poročanja in ocenjevanja; spodbuja zakonodajalce iz tretjih držav, naj pripravijo zakone z istim ciljem, in sicer kot del splošnih pobud, namenjenih podpiranju in varovanju svobode izražanja, vključno s svobodo in pluralnostjo medijev;

80. pozdravlja namero Komisije, da prek akcijskega načrta za evropsko demokracijo financira projekte za pomoč novinarjem pri pravnih in praktičnih vprašanjih, tudi zunaj EU; poziva EU, naj okrepi prizadevanja za pomoč novinarjem na udaru po vsem svetu, da bi jim zagotovila varnost, tudi z zagotavljanjem varnega zatočišča in sredstev za nadaljevanje dela, če morajo zapustiti kraj prebivališča, ter s tesnim sodelovanjem s partnerskimi državami na tem področju, zlasti v okviru partnerskih sporazumov EU s tretjimi državami; pozdravlja vlogo, ki jo imajo v ta namen programi, kot so Media4Democracy, in dejavnosti Evropske ustanove za demokracijo, ki jih financira EU;

81. je močno zaskrbljen zaradi omejevanja akademske svobode ter vse večje cenzure in zapornih kazni za univerzitetne profesorje po vsem svetu, kar ima velike posledice za pravico do izobraževanja; poziva EU in države članice, naj z dvostranskim in večstranskim sodelovanjem okrepijo diplomatska prizadevanja ter zaščito in podporo v zvezi z grožnjami ali napadi državnih in nedržavnih akterjev na akademsko svobodo; poziva EU, naj zagotovi stalno podporo na visoki ravni Globalnemu kampusu za človekove pravice, ki je primer vodilne pobude EU za podporo izobraževanju o človekovih pravicah po vsem svetu;

Svoboda misli, vesti, veroizpovedi ali prepričanja

82. ugotavlja, da leta 2021 beležimo 40. obletnico Deklaracije OZN o odpravi vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere ali prepričanja; želi spomniti, da je svoboda misli, vesti, veroizpovedi ali prepričanja temeljna pravica vsakega človeka in velja za vse enako; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se v številnih državah po svetu še vedno krši pravica do svobode misli, vesti in veroizpovedi, prepričanja ali neverovanja, do samoopredelitve kot ateist ali agnostik, vključno s pravico do izražanja verskih ali neverskih prepričanj v izražanju, poučevanju in praksi ter pravico do spreminjanja ali opustitve vere; poudarja negativne posledice pandemije covida-19, saj jih nekatere vlade še vedno uporabljajo kot izgovor za nadaljnje diskriminatorne prakse, vključno z nasiljem nad verskimi manjšinami in valjenjem krivde nanje; obsoja nasilje nad osebami, ki pripadajo manjšinam na podlagi svojega prepričanja ali veroizpovedi, in njihovo preganjanje; obžaluje, da to zadeva številne verske in svetovnonazorske skupnosti ter skupine ljudi, ki so atesti, humanisti, agnostiki ali se ne identificirajo z nobeno religijo; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se neverske, laične in humanistične organizacije v številnih državah vse pogosteje soočajo s preganjanjem, vključno z valovi spodbujanja nasilja, sovraštva in pobojev, kakršnih še ni bilo;

83. obsoja napade na številne posameznike in organizacije civilne družbe zaradi mirne kritike ali satire verskih prepričanj ali dvoma vanje ter opozarja, da je izražanje kritičnih mnenj o veri legitimen izraz svobode mišljenja ali umetniškega ustvarjanja;

84. nadalje izraža zaskrbljenost zaradi zlorabe in uporabe vere za podžiganje nestrpnosti ali spodkopavanje človekovih pravic, na primer pravic LGBTIQ oseb in žensk, in sicer spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, ter pravic otrok do svobode misli, vesti in veroizpovedi;

85. poziva EU in njene države članice, naj okrepijo prizadevanja za zaščito pravice do svobode misli, vesti, veroizpovedi ali prepričanja, prav tako pa naj ta vprašanja izpostavijo na forumih OZN za človekove pravice ter sodelujejo z ustreznimi mehanizmi in odbori OZN; poziva Komisijo in Svet, naj razvijeta ambiciozne programe za varstvo te pravice po vsem svetu, vključno s spodbujanjem in podporo mednarodnih prizadevanj za zbiranje dokazov o grozodejstvih na podlagi prepričanja ali vere, privedbo storilcev pred sodišče, učinkovitim izvrševanjem kazenskih sankcij in vrnitvijo odškodnine žrtvam; poziva Svet, Komisijo, ESZD in države članice, naj s tretjimi državami sodelujejo pri sprejemanju ukrepov za preprečevanje kaznivih dejanj iz sovraštva in boj proti njim v vseh zunanjih politikah EU; poziva ESZD in delegacije EU, naj po potrebi verske organizacije vključijo v dialog s civilno družbo, da bi politike človekovih pravic prilagodili verskim in kulturnim razmeram v posameznih državah, med drugim zaradi vloge nekaterih verskih organizacij pri odzivanju na humanitarne krize; ugotavlja, da prebivalcev, ki se ne identificirajo z nobeno religijo, ne bi smeli zanemariti v okviru politike EU na področju svobode misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja; poziva k oceni smernic EU za spodbujanje in varstvo svobode veroizpovedi ali prepričanja iz leta 2013, kot je določeno v členu 70 smernic;

Zagovorniki človekovih pravic in organizacije civilne družbe

86. odločno podpira delo zagovornikov človekovih pravic in opozarja na tveganja, s katerimi se soočajo pri svojih prizadevanjih za varstvo človekovih pravic, vključno z grožnjami proti njim in njihovim družinam, nadlegovanjem in nasiljem; obsoja dejstvo, da je bilo zaradi svojega dela ubitih na stotine zagovornikov človekovih pravic, med njimi večina okoljevarstvenikov; pozdravlja prizadevanja EU za podporo zagovornikom človekovih pravic pri njihovem delu, vključno z mehanizmom ProtectDefenders.eu; poziva, naj se ta prizadevanja okrepijo, da bi ublažili vse večja tveganja, s katerimi se soočajo zagovorniki človekovih pravic po svetu, vključno s samovoljnim pridržanjem in odvzemom prostosti, verbalnimi in fizičnimi napadi, pravnim nadlegovanjem in omejitvami ter nadnacionalnimi grožnjami ali zatiranjem; poziva države članice, naj prekinejo vse veljavne sporazume o izročitvi z državami, v katerih stanje človekovih pravic ni v skladu z mednarodnimi obveznostmi držav članic glede nevračanja;

87. poziva EU in njene države članice, naj dejavno obravnavajo zakonodajne ali upravne poskuse zaprtja prostorov za zaščito človekovih pravic; poziva EU in njene države članice, naj oblikujejo strateško vizijo na visoki ravni za boj proti naraščajočim globalnim napadom na zagovornike človekovih pravic, tudi s sprejetjem odločnih sklepov Sveta EU za zunanje zadeve, v katerih bo določena skupna strategija na visoki ravni za globalno ukrepanje EU glede zagovornikov človekovih pravic, ter v celoti izvajajo svoje politične zaveze o zaščiti ogroženih zagovornikov človekovih pravic, kot so

tiste iz akcijskega načrta EU za demokracijo in človekove pravice 2020–2024 ter smernic EU o zagovornikih človekovih pravic; poziva EU in njene države članice, naj tudi dejavno podpirajo razvoj in izvajanje ustreznih in učinkovitih sistemov za zaščito zagovornikov človekovih pravic, ki so ogroženi ali v ranljivem položaju, tudi s smiselnim posvetovanjem z njimi in na podlagi celovitih, kvalitativnih analiz tveganja, pri čemer naj zagotovijo, da bodo takšni mehanizmi celoviti in ustrezno financirani, da bodo ocenjevali tveganja in jih obvladovali na preventiven način, ter naj oblikujejo načrte za zaščito, ki bodo resnično ustrezali potrebam posameznikov, skupin in skupnosti po zaščiti; poziva EU in njene države članice, zlasti posebnega predstavnika EU za človekove pravice in veleposlanike EU, k dejavnejšemu objavljanju izjav za javnost ter k drugim oblikam javnega in zasebnega angažmaja v podporo zagovornikom človekovih pravic, ki so ogroženi ali zaprti za daljše obdobje, prav tako pa naj pomagajo pri obiskih v zaporih in omogočajo zunanje obiske njihovih družin; vztraja, da morajo ESZD in delegacije EU posebno pozornost nameniti položaju ogroženih prejemnikov nagrade Saharova in nominirancev zanjo ter v sodelovanju z državami članicami in Parlamentom odločno ukrepati, da bi zagotovile njihovo dobro počutje, varnost ali osvoboditev; poziva ESZD, naj redno poroča o ukrepih, sprejetih v zvezi z nagrajenci in finalisti nagrade Saharova, ki so priprti, katerih svoboda je omejena ali za katere ni znano, kje se nahajajo;

88. izraža zaskrbljenost zaradi ovir, s katerimi se po vsem svetu srečujejo zagovorniki človekovih pravic pri dostopu do humanitarnih ali kratkoročnih vizumov EU; opozarja na pomen tega bistvenega orodja za varnost in zaščito, ki zagovornikom človekovih pravic omogoča dostop do varnega zatočišča, če ga potrebujejo, pa tudi, da izkoristijo obstoječe možnosti za počitek in predah ter programe za začasno premestitev ali izvajajo nujne dejavnosti mednarodnega ozaveščanja, mobilizacije in mreženja na ozemlju EU; poziva k vseevropskemu programu za izdajanje humanitarnih vizumov za kratkoročno bivanje za začasno premestitev ogroženih zagovornikov človekovih pravic ter k bolj usklajeni politiki EU v zvezi z izdajanjem nujnih vizumov za zagovornike človekovih pravic s strani držav članic; poziva EU, naj razvije bolj predvidljivo, usklajeno in dosledno vizumsko politiko za zagovornike človekovih pravic, ki bo omogočala prožne in odzivne protokole, tudi v kritičnih razmerah;

89. obžaluje različne oblike prepovedi in omejitev, ki so jim izpostavljene organizacije civilne družbe in njihove dejavnosti, kot so zakoni, vključno s protiterorističnimi zakoni, katerih cilj je skrčiti prostor civilne družbe in utišati drugače misleče, ali spodbujanje organizacij, ki jih sponzorirajo vlade tretjih držav (nevladne organizacije, ki jih organizira vlada); obžaluje, da se je v številnih državah razširilo sprejemanje zakonov o tako imenovanih tujih agentih, ki posameznike in subjekte, ki prejemajo financiranje iz tujine, zavezujejo, da se registrirajo kot tuji agenti; zlasti je zaskrbljen zaradi uporabe teh zakonov za stigmatizacijo in omejevanje dela civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic, tudi z omejevanjem pravice do dostopa do financiranja; poziva EU, naj si v sodelovanju s sogovorniki prizadeva za razveljavitev ali revizijo teh zakonov, ter poziva institucije in organe EU, zlasti ESZD v sodelovanju s Komisijo, naj v ta namen razvijejo usklajeno strategijo;

90. obžaluje, da se zagovornice človekovih pravic soočajo z nasiljem na podlagi spola in nimajo zadostnega dostopa do ustreznih sredstev in zaščitnih mehanizmov; obsoja nenehne spolne napade, grožnje, ustrahovanja, kriminalizacijo in celo umore zagovornic človekovih pravic in aktivistk za pravice žensk; obžaluje tudi, da so zagovornice človekovih pravic, ki se ukvarjajo s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, tarče napadov po vsem svetu, ter poziva EU in njene države članice, naj javno in zasebno obsodijo te napade in grožnje ter proaktivno poskrbijo za ustrezno zastopanost zagovornikov spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic na posvetih; poudarja, da mora EU politično in finančno podpreti organizacije civilne družbe, ki spodbujajo pravice deklic in žensk na vseh področjih;

Migranti in begunci

91. znova potrjuje neodtujljive človekove pravice migrantov, beguncev in prisilno razseljenih oseb, ki se morajo odražati v migracijski in azilni politiki EU in njenem sodelovanju s tretjimi državami na tem področju; poudarja, da bi morala EU okrepiti prizadevanja za priznavanje in razvoj načinov za odpravo temeljnih vzrokov nedovoljenih migracij in prisilnega razseljevanja, zlasti žensk, otrok, etničnih, verskih in svetovnonazorskih manjšin ter invalidov, ki so med najbolj ranljivimi, s čimer bi okrepila odpornost izvornih skupnosti migrantov in jim pomagala, da bi svojim članom omogočile dostojno in varno življenje v matični državi; poudarja, da je treba migracijske tokove in azilne politike upravljati na način, ki temelji na

načelih solidarnosti, ravnotežja in delitve odgovornosti med državami; poziva EU in njene države članice, naj pomagajo državam, ki gostijo večino beguncev, in tranzitnim državam ter državam izvora; poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo, da evropsko financiranje, usposabljanje ali druge oblike podpore tretjim državam, povezane z migracijami, neposredno ali posredno ne bodo omogočale kršitev človekovih pravic niti krepile ali ohranjale nekaznovanja teh kršitev; znova poudarja, da je tesno sodelovanje s tretjimi državami ključno, če želimo preprečiti tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi; zlasti poudarja, da je treba razširiti boj proti organiziranim kriminalnim združbam, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi, pri čemer je treba dosledno upoštevati mednarodne standarde človekovih pravic; v zvezi s tem poudarja, da sta razširjanje informacij in kampanje ozaveščanja o tveganjih tihotapljenja bistvenega pomena; poziva, naj humanitarne operacije, ki jih financira EU, upoštevajo posebne potrebe otrok in drugih ranljivih skupin ter zagotovijo njihovo zaščito v obdobju, ko so razseljeni; v zvezi s tem obsoja nameščanje otrok migrantov v centre za pridržanje, zlasti če so ločeni od svojih staršev ali zakonitih skrbnikov; poudarja pomen razvoja učinkovitega okvira varnih in zakonitih poti v EU in v zvezi s tem pozdravlja sporočilo Komisije o privabljanju znanj, spretnosti in talentov v EU, vključno z vzpostavitvijo partnerstev za privabljanje talentov s partnerskimi državami;

92. znova opozarja, da je predan pravicam beguncem, zagotovljenim z mednarodnim pravom o človekovih pravicah in beguncih, zlasti s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim protokolom iz leta 1967; opozarja, da imajo države obveznost zaščititi begunce in spoštovati njihove pravice v skladu z ustreznim mednarodnim pravom; obžaluje številne smrti migrantov na migracijskih poteh in nezakonito zavračanje migrantov, ki kršijo mednarodno pravo; opozarja, da bi morale EU in njene države članice pri svojih zunanjih in ekstrateritorialnih ukrepih, sporazumih in sodelovanju na področju migracij, meja in azila spoštovati in varovati človekove pravice, zlasti tiste iz Listine, vključno s pravico do življenja, svobode in azila, z individualno obravnavo prošenj za azil in načelom nevračanja; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je, da države članice dajejo zgled in dosledno spoštujejo svoje obveznosti po mednarodnem begunskem pravu ter znatno povečajo svojo pomoč tistim, ki bežijo pred zatiranjem ali vojno, svoje zmogljivosti za sprejem in svoje zaveze za preselitev oseb;

93. poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo popolno preglednost, kar zadeva sredstva, ki jih dodelijo tretjim državam za sodelovanje na področju migracij; ponovno poziva Komisijo, naj zagotovi pregledne predhodne ocene tveganja, ki jih izvajajo neodvisni organi in strokovnjaki EU, o vplivu formalnega, neformalnega ali finančnega sodelovanja EU s tretjimi državami na pravice migrantov, beguncev in prisilno razseljenih oseb ter naj te ocene in mehanizme spremljanja v celoti upošteva pri ocenjevanju vpliva sodelovanja s tretjimi državami na področju migracij na človekove pravice; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je število ljudi, prisilno razseljenih po vsem svetu zaradi preganjanja, konfliktov, nasilja, kršitev človekovih pravic ali dogodkov, ki resno motijo javni red, ob koncu leta 2021 doseglo rekordnih 89 milijonov, od tega 36,5 milijona otrok; opozarja, da se begunci in migranti, zlasti migranti brez dokumentov, po vsem svetu soočajo z ovirami pri dostopu do zdravstvenega varstva, da se med razseljevanjem pogosto pojavljata spolno nasilje in nasilje na podlagi spola in da žrtve, ki so preživele spolno nasilje in nasilje na podlagi spola, ne prejemajo osnovne oskrbe na področju spolnega in reproduktivnega zdravja, ki jo potrebujejo; v zvezi s tem poudarja, da sta mednarodno delovanje in sodelovanje pomembnejša kot kdaj koli prej, da se zagotovi zaščita beguncev;

Domorodna ljudstva

94. z obžalovanjem ugotavlja, da se domorodna ljudstva po vsem svetu še vedno soočajo z razširjeno in sistematično diskriminacijo in preganjanjem, vključno s prisilnim razseljevanjem; obsoja samovoljne aretacije in uboje zagovornikov človekovih pravic in zemljiških pravic, ki se zavzemajo za pravice domorodnih ljudstev; opozarja, da imajo domorodna ljudstva pomembno vlogo pri trajnostnem upravljanju naravnih virov in ohranjanju biotske raznovrstnosti; poziva vlade, naj v skladu s cilji trajnostnega razvoja OZN izvajajo razvojne in okoljske politike, ki spoštujejo gospodarske, socialne in kulturne pravice ter vključujejo domorodna ljudstva in lokalno prebivalstvo; ponovno poziva EU, države članice in njihove partnerje v mednarodni skupnosti, naj sprejmejo vse ukrepe, ki so potrebni za priznavanje, varstvo in uveljavljanje pravic domorodnih ljudstev, vključno z njihovo pravico do jezika, zemljišča, ozemelj in virov, kot je določeno v Deklaraciji OZN o pravicah domorodnih ljudstev, zlasti v zvezi s svobodnim, predhodnim in informiranim soglasjem; priporoča, naj EU in

njene države članice v veljavnih in prihodnjih okvirih za potrebno skrbnost upoštevajo domorodna ljudstva in omenijo pravice iz deklaracije OZN; ponovno poudarja, da je treba vzpostaviti pritožbeni mehanizem in tako omogočiti vlaganje pritožb v zvezi s kršitvami in zlorabami pravic domorodnih ljudstev, ki izhajajo iz dejavnosti državnih in nedržavnih akterjev; priporoča državam, naj ratificirajo določbe konvencije Mednarodne organizacije dela št. 169 z dne 27. junija 1989 o domorodnih ljudstvih in plemenih, če tega še niso storile;

Vojne in konflikti po svetu ter njihov vpliv na človekove pravice

95. je zelo zaskrbljen zaradi nenehnih vojn in vojaških konfliktov po svetu; poudarja, da človekovim pravicam zaradi sodobnega vojskovanja in konfliktov po vsem svetu dandanes pretijo številne grožnje; poudarja, da so v takšne konflikte poleg samih držav pogosto vključeni nedržavni akterji, tudi zasebna vojaška in varnostna podjetja ter teroristične organizacije; poudarja katastrofalne humanitarne posledice teh konfliktov in njihove uničujoče posledice za civiliste, ki so neposredno tarča napadov, trpijo hude kršitve človekovih pravic in pogosto nimajo dostopa do sodnega varstva ali pravnih sredstev oziroma je ta dostop omejen; poziva EU, naj še naprej razvija in uvaja orodja, s katerimi se bo lahko hitro in učinkovito odzivala na takšne konflikte, pri tem pa naj tudi obravnava temeljne vzroke zanje, vlaga v preprečevanje konfliktov in mediacijo, išče in ohranja prostor za politične rešitve, sklepa zavezništva s podobno mislečimi državami in regionalnimi organizacijami, nudi nadaljnjo finančno in tehnično podporo ter osebje za misije za ohranjanje miru in vojaške operacije ter podpira pobude za poglabljanje zaupanja med vojskujočimi se stranmi; poziva EU, naj pomaga ustaviti kršitve človekovih pravic in zagotovi pomoč žrtvam;

96. obsoja vse pogostejše kršitve demokratičnih ustav po svetu; znova izraža zaskrbljenost zaradi grožnje, ki jo predstavljajo vojaški prevzemi na račun civilnih življenj, varnosti in miru; poudarja, da je treba okrepiti odgovornost in se boriti proti nekaznovanju kršitev človekovih pravic in vojnih hudodelstev, ki so bili storjeni med nasilnimi menjavami režimov;

97. znova poudarja, da humanitarne krize zaostrujejo izzive za zdravstveno varstvo, ter opozarja, da so ranljive skupine, kot so begunci, ženske in dekleta, na vojnih območjih še posebej izpostavljene spolnemu nasilju, spolno prenosljivim boleznim, spolnemu izkoriščanju, posilstvu kot orožju in neželenim nosečnostim; poziva Komisijo in države članice, naj pri humanitarnem odzivanju prednost namenijo enakosti spolov ter spolnemu in reproduktivnemu zdravju, tudi v smislu usposabljanja humanitarnih akterjev in prihodnjega financiranja; poziva EU, naj upošteva vidik spola, da bi razumela, kako konflikti vplivajo na ženske in skupnost LGBTIQ, ter ga vključi v vsa prizadevanja za preprečevanje in reševanje konfliktov, pa tudi v operacije za ohranjanje miru, humanitarno pomoč in obnovo po konfliktih, tranzicijsko pravičnost ter spodbujanje človekovih pravic in demokratičnih reform;

98. znova poziva države članice, naj dosledno spoštujejo določbe 7. člena pogodbe OZN o trgovini z orožjem o izvozu in oceni izvoza ter skupno stališče EU glede izvoza orožja ([28]) in s tem pomagajo zajeziti oborožene konflikte in hude kršitve človekovih pravic ali mednarodnega humanitarnega prava, med drugim tako, da ne izvažajo orožja in opreme za nadzor, ki bi lahko akterjem uvoznikom omogočila ali olajšala kršitve človekovih pravic oziroma mednarodnega humanitarnega prava;

Pravica do hrane in prehranska varnost

99. opozarja, da je pravica do varstva pred lakoto človekova pravica; poudarja, da je zelo zaskrbljen zaradi izzivov na področju pravice do hrane in prehranske varnosti ter cenovne dostopnosti hrane v številnih državah po svetu; poziva EU, države članice in mednarodno skupnost, naj nemudoma okrepijo prizadevanja, da bi ustavile trend resnega pomanjkanja hrane; poudarja, da je za slabo stanje na področju prehranske varnosti sicer več vzrokov, vendar so ga poslabšali številni konflikti po svetu, vključno s sedanjimi konflikti v državah, ki so velike svetovne izvoznice primarnih živil, kar je imelo izjemne posledice na več območjih sveta; odločno obsoja uporabo oziroma grožnje z uporabo prehranske varnosti kot političnega instrumenta vojne;

([28]) Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99).

100. z zaskrbljenostjo opozarja, da se lahko versko, nazorsko ali etnično poreklo uporabi kot dejavnik diskriminacije pri razdeljevanju hrane in humanitarne pomoči v primeru neustrezne prehranske varnosti in humanitarnih kriz; poziva EU, njene države članice in Komisijo, naj vlade zadevnih tretjih držav opozorijo na ta problem;

Podnebne spremembe in okolje

101. poudarja, da so človekove pravice, zdravo okolje in boj proti podnebnim spremembam medsebojno odvisni; pozdravlja napredek pri priznanju pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja, kot je določeno v resoluciji 76/300 Generalne skupščine OZN; poudarja, da ceni izjemno pomembno delo zagovornikov okoljskih človekovih pravic, vključno z zagovorniki zemljiških pravic in pravic do vode, novinarjev, preiskovalnih novinarjev, žvižgačev, odvetnikov, pa tudi staroselskih aktivistov, da bi ohranili in zaščitili to okolje, kljub grožnjam z nasiljem nad njimi in nevarnosti za njihova življenja; poleg tega priznava pomembno vlogo organizacij civilne družbe in domorodnih ljudstev pri neprecenljivih prizadevanjih za ohranjanje in varstvo okolja;

102. poudarja, da podnebne spremembe ogrožajo tudi uveljavljanje človekovih pravic, vključno s pravico do prehranske varnosti, varne pitne vode, sanitarnih storitev, zdravja in ustreznega bivališča, ter pravic lokalnih skupnosti; zavrača nezakonito izkoriščanje naravnih virov, ki predstavlja velik trajnostni in okoljski izziv; poleg tega opozarja na tveganja, ki jih podnebne spremembe predstavljajo za mir in varnost, saj neustrezna prehranska varnost in pomanjkanje vode lahko privedeta do boja za dostop do naravnih virov, s tem pa povzročita nestabilnost in konflikte znotraj držav oziroma med njimi; poudarja, da so biotska raznovrstnost in človekove pravice medsebojno povezane in soodvisne, ter opozarja na obveznosti držav s področja človekovih pravic, da varujejo biotsko raznovrstnost, od katere so te pravice odvisne, vključno z zagotavljanjem sodelovanja državljanov pri odločitvah, ki zadevajo biotsko raznovrstnost, in dostopa do učinkovitih pravnih sredstev v primerih izgube in krčenja biotske raznovrstnosti;

103. poziva EU, naj se poskuša zoperstaviti učinkom podnebnih sprememb, tudi z uvedbo učinkovitih in vzdržnih političnih ukrepov, in naj izpolnjuje cilje Pariškega sporazuma; poziva EU in države članice, naj povečajo prispevek k boju proti podnebnim spremembam in izgubi biotske raznovrstnosti na svetovni ravni, pri čemer naj predvsem zagotovijo, da se blago, ki ga uvaža EU, proizvaja v skladu s človekovimi pravicami, ki jih varuje mednarodno pravo, vključno s pravicami domorodnih ljudstev, in ne prispeva k uničevanju ali poškodovanju naravnih ekosistemov, zlasti primarnih gozdov in pragozdov, ter uporabijo uravnotežen pristop, ki ne škoduje prebivalstvu v tretjih državah; poudarja, da so najmanj razvite države najbolj izpostavljene podnebnim spremembam, saj se najtežje soočajo z njihovimi uničujočimi posledicami, čeprav proizvajajo manjše količine toplogrednih plinov kot bogatejše države;

Poslovanje, trgovina in človekove pravice

104. poudarja, da trgovinski sporazumi EU pogosto omogočajo sodelovanje s tretjimi državami pri reševanju njihovih notranjih razmer, saj zagotavljajo nekatere pogoje, ki bi izboljšali življenjski standard, omogočajo pa tudi pogojevanje za izboljšanje razmer na področju človekovih pravic v teh državah; vendar ugotavlja, da je bil v nekaterih primerih v zadevnih državah dosežen le majhen napredek ali pa ga sploh ni bilo; ugotavlja, da pretirane in izkoriščevalske poslovne dejavnosti pogosto škodljivo vplivajo na človekove pravice v tretjih državah; opozarja, naj vsebinske klavzule, vključene v sporazume o prosti trgovini, določajo, da morajo države pogodbenice spoštovati, varovati in spodbujati človekove pravice, kot je določeno v splošni deklaraciji o človekovih pravicah, običajnem pravu in mednarodnih konvencijah, katerih pogodbenice so;

105. poziva EU in njene države članice, naj najostreje obsodijo zatiranje civilne družbe, zlasti kadar se to dogaja v državah, s katerimi je EU sklenila sporazume o prosti trgovini, in naj učinkovito sodelujejo z nacionalnimi organi v teh državah, tudi na najvišji ravni, da bi zagotovile svobodno delovanje civilne družbe ter njeno sodelovanje v javnih zadevah in spremljanje in dokumentiranje izvajanja sporazumov o prosti trgovini; poziva EU, naj obravnava vsako kršitev zavez iz sporazumov o prosti trgovini, vključno s tistimi iz poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju ter določb o bistvenih elementih v sporazumih o partnerstvu in sodelovanju; trdi, da mora EU v primerih resnih ali razširjenih kršitev na tej podlagi sprožiti klavzule o človekovih pravicah ter predvideti posebne pogoje in ustrezne ukrepe, vključno z ustanovitvijo posebnega organa za spremljanje človekovih pravic, ki bi ocenjeval spoštovanje zavez glede človekovih pravic v okviru sporazumov o prosti trgovini in pogodbenicam dajal priporočila;

106. poziva EU, naj v trgovinskih sporazumih dosledno uporablja klavzule za zaščito človekovih pravic, vključno s pozornejšim spremljanjem in izvajanjem zavez na področju človekovih pravic, ter naj pri tem, ko tretjim državam odobri prednostni dostop do svojega trga, izkoristi ves potencial pogojevanja v zvezi s človekovimi pravicami; zlasti poziva k tesnejši povezavi med preferencialno obravnavo in napredkom na področju človekovih pravic v posodobljeni uredbi o splošni shemi preferencialov (GSP+); poziva k večji preglednosti v vseh fazah postopka za dodelitev statusa GSP+, vključno z boljšim sodelovanjem s civilno družbo in s spremljanjem morebitnih kršitev; poziva Komisijo, naj Parlament ustrezno obvešča o zadevah na tem področju; poziva strani, ki sodelujejo pri pogajanjih o sporazumih EU ali pri vzpostavljanju ali krepitvi odnosov EU s tretjo državo, naj preučijo možnost dvostranskega stalnega povabila k medsebojnemu opazovanju volitev; poudarja, da bi bilo treba to možnost obravnavati tudi v obstoječih sporazumih; ponovno poziva Komisijo, naj pred odobritvijo preferencialnega režima državi sistematično izvaja ocene učinka na človekove pravice, osredotočene na tveganje za kršitev človekovih pravic, prav tako pa hitro preišče in se odzove na morebitne kršitve, vključno s preklicem statusa GSP+, če je to upravičeno; poudarja, da so potrebni ustrezni viri in jasni postopki za ustrezno izvajanje ocen vpliva na človekove pravice in spremljanje uporabe mednarodnih konvencij o človekovih pravicah; v zvezi s tem poziva k povečanju človeških virov v ustreznih delegacijah EU, da bi prispevali k tem ocenam, in naj EU spremlja preferencialni dostop do trga EU v skladu s shemo GSP+;

107. pozdravlja predlog Komisije za direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti kot korak k spodbujanju odgovornega ravnanja podjetij v zvezi s človekovimi, delavskimi in okoljskimi pravicami; poudarja, da je pomembno terjati odgovornost podjetij prek sodnih mehanizmov, vključno s civilno odgovornostjo; poudarja, da bi morale zahteve direktive glede poročanja o strategijah na področju trajnostnosti in potrebne skrbnosti veljati za vsa velika podjetja, pa tudi za mala in srednja podjetja, ki kotirajo na borzi ali delujejo v svetovnih regijah in gospodarskih sektorjih z visokim tveganjem; poziva, naj se v direktivo vključi poseben člen o posvetovanju z deležniki, zlasti s prizadetimi osebami in lokalnimi skupnostmi, sindikati, predstavniki delavcev in zagovorniki človekovih pravic;

108. obsoja vse oblike prisilnega dela in sodobnega suženjstva; poudarja, da poročilo o najnovejši globalni oceni sodobnega suženjstva ugotavlja, da je bilo med letoma 2016 in 2021 še dodatnih 2,7 milijona ljudi žrtev prisilnega dela, pri tem pa jih je 17,3 milijona samo v zasebnem sektorju; pozdravlja predlog uredbe o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije, ki ga je pripravila Komisija; poudarja tudi, da je pandemija covida-19 ta trend še poslabšala; poudarja, da je kriza povzročila tudi poslabšanje delovnih pogojev za številne delavce, v nekaterih primerih pa je privedla do prisilnega dela; poziva EU in njene države članice, naj se v večnacionalnih forumih postavijo na čelo ukrepov za izkoreninjenje prisilnega dela in sodobnega suženjstva; opozarja države članice, da je treba te dejavnosti kazensko preganjati in obsoditi tako v državah izvora kot v skupinah z mednarodno mobilnostjo; ponovno poziva vse države, naj v celoti izvajajo vodilna načela OZN o podjetništvu in človekovih pravicah, ter poziva države članice EU, ki še niso sprejele državnih akcijskih načrtov v zvezi s tem, naj to storijo čim prej; spodbuja Evropsko unijo in države članice, naj konstruktivno in dejavno sodelujejo pri delu odprte medvladne delovne skupine OZN za nadnacionalne družbe in druga podjetja v zvezi s človekovimi pravicami ter naj za ta namen sprejmejo pogajalski mandat; meni, da je to nujen korak naprej pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic;

109. obsoja vse bolj razširjeno prakso, da avtoritarne države gostijo velike športne ali kulturne dogodke, da bi okrepile svojo mednarodno legitimnost, pri tem pa še bolj zatirajo domače oporečnike; poziva EU in njene države članice, naj sodelujejo z nacionalnimi športnimi zvezami, podjetji in organizacijami civilne družbe ter se posvetujejo o načinih njihove udeležbe na tovrstnih dogodkih; poziva k oblikovanju političnega okvira EU za šport in človekove pravice;

Človekove pravice in digitalne tehnologije

110. poudarja, da morajo človekove pravice v celoti zajemati digitalno sfero in da morajo biti zaščitene pred nezakonito uporabo tehnologije s strani državnih ali nedržavnih akterjev, ki te tehnologije ponujajo ali izkoriščajo; poudarja tveganja, ki jih digitalne tehnologije, vključno z umetno inteligenco, predstavljajo za osebno svobodo, pravico do zasebnosti in demokracijo na splošno, ter obsoja vlogo digitalnih tehnologij pri kršitvah človekovih pravic, zlasti prek nadzorovanja, spremljanja, nadlegovanja in omejevanja svobode izražanja; poudarja grožnje, ki jih predstavljajo dezinformacijske kampanje v kombinaciji z digitalnimi orodji; poudarja tudi, da nove digitalne tehnologije predstavljajo posebno grožnjo za zagovornike človekovih pravic, predstavnike opozicije, novinarje in druge, saj omogočajo nadzorovanje, omejevanje in spodkopavanje njihovih dejavnosti; poziva k intenzivnejšim prizadevanjem za vzpostavitev celovitega svetovnega pravnega

okvira o digitalnih tehnologijah, ki bi moral uporabiti možne koristi, ki jih te tehnologije lahko prinesejo za blaginjo ljudi, ob doslednem spoštovanju človekovih pravic; vztraja, da je pomemben odprt, svoboden, stabilen in varen kibernetski prostor, ki podpira temeljne vrednote demokracije, človekovih pravic in pravne države; odločno podpira prostovoljne, nezavezujoče norme za odgovorno ravnanje držav v kibernetskem prostoru, ki vključujejo spoštovanje zasebnosti in temeljnih pravic državljanov; poziva k hitremu sprejetju akta o umetni inteligenci kot učinkovitega orodja za zagotavljanje, da se umetna inteligenca uporablja v ta namen, pri tem pa naj se posebna pozornost posveti umetni inteligenci z visokim tveganjem; poziva, naj se ekonomija pozornosti, ki jo med drugim uporabljajo platforme družbenih medijev, uvrsti med umetno inteligenco z visokim tveganjem, da bi ranljive skupine zaščitili pred tem, da postanejo tarča dezinformacij in manipulacij javnega mnenja;

111. obžaluje, da avtoritarni režimi omejujejo tudi dostop državljanov do interneta, vključno s prekinitvami (dostopa do) interneta med javnimi zborovanji in protesti; poziva EU in njene države članice, naj v sodelovanju z drugimi demokratičnimi državami vlagajo v raziskave in tehnologijo, ki bodo omogočile neoviran in cenovno ugoden dostop do interneta po vsem svetu; poziva EU, naj financira raziskave na področju učinkovitih digitalnih načinov za filtriranje in preprečevanje digitalnega širjenja lažnih novic, dezinformacij in zlonamerne propagande;

o

o o

112. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic, Varnostnemu svetu OZN, generalnemu sekretarju OZN, predsedniku 78. zasedanja Generalne skupščine OZN, predsedniku Sveta OZN za človekove pravice, visokemu komisarju OZN za človekove pravice in vodjem delegacij EU.